LAIKAS

Nr. 203

X M.

"EL TIEMPO" — SEMANARIO LITUANO — 21 DE NOVIEMBRE — LAPKRIČIO 21 D. 1957

AUDROS SLOGUTIS

Kaip iš spaudos žinoma, Paryžiuje šiuo metu vyksta III Š. Atlanto gynybos paktui NATO priklausančių valstybių parlamentų atstovų konferencija, kuri tačiau neįeina į pačius NATO rėmus. Tuo būdu, šios parlamentų atstovų konferencijos nutarimai vyriausiam NATO štabui nėra pripvalomi. Betgi, šis atstovų suvažiavimas įgauna didelės reikšmės, turint galvoje tarptautinės įtampos didėjančią grėsmę, o taip pat ir NATO valstybių galvų numatytą konferenciją š. m. gruodžio 16 d. Paryžiuje.

Praėjusių metų parlamento atstovų konferencijoje buvo sudarytos politinė ir militarinė komisijos, kurių išvados įtrauktos į konferencijos darbotvarkę pagrindiniais punktais.

Politinės komisijos pranešime kaip tik iškyla politinių priešingumų nuolatinis didėjimas. Iš vienos pusės Artimųjų Rytų ir Š. Afrikos problemų skirtingas supratimas, o taip pat ir pačios Europos politinės ateities klausimas, tuo tarpu esąs antraelių dalykų eilėje, neleidžia Šiaurės Atlanto gynybos organizacijai pasirodyti vienalyčiu ir veiksmingu organu, arba geriausiu atveju slopina jo reikšmę.

Ypatingai Art. Rytų ir Š. Afrikos problemų nagrinėjimas yra jautrus ir grėsmingas, kuris privedė net prie Prancūzijos delegacijos pasitraukimo iš Politinės Komisijos, kai paaiškėjo kad JAValstybės ir Anglija yra įteikusios Tunisui nedideles lengvųjų ginklų siuntas. JAValstybių ir Anglijos supratimu ši operacija yra pateisinama ir suprantama, nes bijomasi, kad ir Tunise nesusidarytų naujas Maskvos satelitas, kuriam tiesiog Sovietų Sąjunga per Siriją ar Egiptą įteiktų reikalaujamų ginklų, tuo būdu sudarydama naują nerimo židinį.

Prancūzijai gi šis anglosaksų žygis ne prie širdies, nes baiminamasi, kad šie draugingų valstybių Tunisui pasiųstieji ginklai nepatektų į Alžiro kovotojų dėl nepriklausomybės rankas ir nebūtų nukreipti prieš prancūzus. Nesigilindami į Prancūzijos nusistatymą, turime pripažinti Vašingtono ir Londono realų reikalo supratimą neduodant progos Maskvai ir vėl pasirodyti „skriau džiamųjų ir pavergtųjų užtarėjos" rolėje.

Šis faktas rodo, kad 15 valstybių, priklausančių NATO, politinės linijos vieningumas nėra reikiamai suprantamas nei derinamas.

Negeriau reikalai stovi ir karinėje srityje. Ir čia amerikiečiai su anglais, pasiryžę mažinti Europoje stovinčios kariuomenės dalinių kiekius, išsiskiria iš europinių NATO dalyvių, kuriems karinių įgulų mažinimas atrodo didinąs pavojus, grąsinančius iš Maskvos. Europos žemyno atstovų nuomone reikalinga esą pačioje Europoje turėti stiprius žemės ir oro karinius vienetus, apginkluotus taktiniais atominiais ginklais.

JAValstybių ir Britanijos supratimu tai yra antraeilis dalykas, svarbiau esą būti apginkluotam strateginiais atominiais ginklais, nes tuo būdu iš viso užkertamas kelias ginkluotam konfliktui kilti.

Šie samprotavimai nebus pakankamai aiškūs, jei neperžvelgsime trumpai kaip karinių specialistų yra skirstomi ginklai. Pagal šio meto karo mokslą, yra trys ginklų rūšys: 1. konvencionaliniai, 2. taktiniai ir 3. strateginiai atominiai ginklai.

Konvencionaliniais ginklais yra laikomos visos tos žemės ir jūrų kovos priemonės, kurios yra išvardintos tarptautiniame susitarime.

Dvi paskutiniosios atominių ginklų rūšys tesiskiria, galima būtų sakyti, tik tikslų atžvilgiu. Taktiniai atominiai ginklai yra skiriami artimųjų iš karinių dalinių susikirtimo kylančių betarpiškų taikinių naikinimui, kai strateginiai ginklai skiriami tolimiems didelės rekšmės taikiniams naikinti.

Matome tad, kad nei politinėje, nei karinėje srityje nėra vienodos nuomonės nei krypties. Be abejonės nomonių skirtumas politiniuose reikaluose yra svarbesnis, nes daug ryškiau skiria ir atitolina vienus nuo kitų nei nuomonių skirtumai kariniais reikalais.

SPUTNIKO ŠEŠĖLIAI

Pamažu ima nutilti įvairių nuomonių koncertas apie rusiškųjų pakeleivių pranašumą. Iš Maskvos išdidžiai skelbtos žinios apie grąžinimą iš dangaus erdvių šunyčio į šį varganą pasaulį pasirodė perdėtas. Šiuo metu manoma, kad Sovietų Sąjungos dirbtinių satelitų paleidimas buvo padiktuotas politinių aplinkybių viduje ir išorėje. Neginčijama, kad Sovietų Sąjungos pasiekti laimėjimai yra didžiuliai, tačiau imama manyti, remiantis dviejose Eisenhowerio kalbose iškeltomis detalėmis, kad Maskva nėra pralenkusi JAValstybių šiame mokslo žaidime, tuo būdu, ir baimė dėl „sputnikų" buvimo erdvėse pamažu nyksta, įgaudama anekdotinį pobūdį išplaukiantį iš susirūpinimo dėl šunyčio nugaišimo. Suprantama, kad daug rimtumo negalima teikti tvirtinimui, jog Maskvos erdvių tyrinėjimo instituto profesoriui I. Pavlovičiui „politruko duotas įsakymas, pagal kurį būsimame naujajame „sputnike" Chruščiovo reikalavimu turįs

(Nukelta į 2 psl.)

„Mums nebaisūs sunkūs žygiai,
Dėl brangiosios Lietuvos.

Nerami dvasia karžygių,
Lig jai laisvę iškovos..."

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

1918 m. lapkričio mėn. 18 d., išleidus pirmąjį įsakymą del Lietuvos Kariuomenės sudarymo, praktiškai buvo įgyvendintas Lietuvos nepriklausomybės atstatymas.

Tad suprantama, kad kiekvienam lietuviui ir kariuomenės šventės prasmė yra susijusi su mūsų pirmųjų nepriklausomybės atstatymo kovų laikotarpiu. Suprantama todėl ir visos mūsų tautos meilė kariui, kuris būdamas, tos pačios tautos narys, tautiečių buvo laikomas pačios nepriklausomybės pagrindu, jos gyvybine jėga.

Nenuostabu todėl, kad būdami tremtyje negalime pamiršti šios širdžiai artimos šventės. Nepamirštame ne dėlto, kad būtumėm militaristai, bet dėlto, kad lietuvis karys išpirkęs savo krauju laisvę tautai, mums reiškia tautos troškimų visumą: būti laisvai bei nepriklausomai ir apjungti visas lietuvių gyvenamas vietoves.

Mūsų tautą ištikusi tragedija, netekimas nepriklausomybės ir žiauri svetimųjų okupacija negali mumyse nuslopinti meilės lietuviui kariui. Žinome gerai, kad lietuvis skaudžiai išgyvena šios tragedijos pasėkas: vieni velka sunkų okupacijos jungą Sibire, kalėjimuose ir pačioje ašaromis bei krauju nulaistytoje Tėvų Žemėje, kiti gi, emigracijoje ir tremtyje su nepaprastu pasiryžimu ir tvirta viltimi laukia aušros patekėjimo tėvynės padangėje, kad vėl savo krauju išpirktų būsimosioms kartoms laisvę ir nepriklausomybę.

Ta pačia proga neturime pamiršti, kad lietuvio kario vardo nei garbės neteršia nepriklausomybės netekimo faktas, išplaukęs iš tarptautinės politikos eigos ir milžiniškos priešų jėgos persvaros. Tačiau ir čia lietuvis karys būtų parodęs visą savo užsidegimą, aukojimąsi ir nepalaužiamą pasiryžimą kovoti už tėvų žemės laisvę, jei būtų gavęs tokį įsakymą. Nenorime būti šios tragingos ir netolimos praeities teisėjais — tai atliks istorijos aiškintojai, politikai ir mokslo vyrai — tačiau turime pabrėžti, kad lietuvio kario vardas mumyse lieka toks pat tyras ir švarus, kaip anais nepriklausomybės ar jos kovų metais.

Tačiau meilė lietuviui kariui nėra tik paprastas jausmo pasireiškimas. Meilė kariui kartu yra ir įpareigojimas sau pačiam, nes būdami tautos nariais, tuo pačiu esame ir kariais kovoje dėl tautos laisvės.

Tačiau nepakanka tik kario vardo pamėgimo ir pasiryžimo būti kariu. Karys savyje slepia dar daugelį kitų dorybių, kurios privalomos ir kiekvienam tautiečiui: tautinis susipratimas, tėvynės bei lietuvio meilė, tautinė drausmė, solidarumas, vienybė ir susiklausymas.

Švęsdami tad 39-tasias Lietuvos kariuomenės įkūrimo metines, neturime visa tai pamiršti, puoselėdami savyje ir auklėdami visas čia suminėtas ir nesuminėtas t i k r o l i e t u v i o dorybes savyje ir priaugančioje kartoje.

Tik toks kelias, reikalaująs pasišventimo, kantrybės ir drausmės veda į laisvą Lietuvą. Tik visa tai smulkmeniškai vykdydami būsime verti Lietuvio kario vardo ir garbės. Nėra abejonės, kad visi tai suprantame ir negali būti geresnės progos susikaupimui, kaip kariuomenės šventės metinės, su visais mūsų tolimos, kartu ir nesenos dar praeities karių ir didvyrių pasiaukojimo ir ryžto pavyzdžiais.

A. Rytys

Bolševikinio perversmo sukaktis – Nežinomo Politinio Kalinio Diena

Šiemet lapkričio 7 d. Sovietų Sąjunga ir pasaulinis komunizmas minėjo bolševikinio perversmo ir valdžios užgrobimo Rusijoje 40-sias metines. Savo ruožtu buv. politinių kalinių tarptautinė federacija šią bolševikinio perversmo dieną, kaip baisiausios politinės vergijos prasidėjimo dieną, paskelbė Nežinomo Potinio Kalinio Diena.

Ta proga New Yorke, prie Sovietų Sąjungos atstovybės Jungtinėms Tautoms įvyko sovietų pavergtų tautų demonstracijos su gausiais plakatais. Kaikurie demonstrantai nešė juodas gedulo vėliavas, kurias New Yorko policija kažkodėl norėjo atimti ir dėl to įvyko rimtų susidūrimų. Minia ir plakatų įrašai reikalavo sovietus grąžinti laisvę žmonėms ir tautoms. Minios šauksmai buvo girdimi iš tolo. Jie turėjo prasiskverbti ir į sovietų atstovybės vidų, kur vyko vaišės bolševikinio perversmo garbei. Į tas vaišes buvo pakviesti visų valstybių delegatai Jungtinėse Tautose. Pavergtųjų demonstracija ir šauksmas atvykusiems į bolševikines vaišes laisvojo pasaulio atstovams bent tolimu aidu turėjo priminti, kieno garbei jie kelia bolševikinio vyno taures. Gal dėl to kaikurie svečiai, tik apsilankymo formalumus atlikę, dūmė namo, o kaikurie demonstracijų akivaizdoje nedrįso nė iš automobilių išlipti. Daug vaišių ikrų ir 'vodkos' liko nesunaudota.

Taip pat lapkričio 7 d. vakare buv. politinių kalinių tarptautinės federacijos New Yorko skyrius suorganizavo Nežinomojo Politinio Kalinio pagerbimo aktą. Kalbėjo JV kongreso narys W. R Judd, buv. Vengrijos sostinės burmistras Koevago, JV automobilių pramonės darbininkų profesinės sąjungos atstovas E. Gray. Kongresmanas Judd pabrėžė, kad laisvasis pasaulis vis dar nepajėgia suprasti sovietinės politikos tikslų bei taktikos, primindamas kinų patarlę, kad su tigru galima koegzistencija tik tada, kai jau esi tigro pilve arba kai pats tigras yra uždarytas narve. Kaikurių politikų raginimas, kad JV derėtųsi su sovietais dėl tarptautinio įsitempimo atlydžio reiškiąs ne ką kitą kaip advokatavimą neteisei ir vergijai, ne ką kitą, kaip advokatavimą įtvirtinti sovietų pavergtų kraštų dabartinę padėtį. Jei laisvasis pasaulis tuo keliu pasuktų, tai reikštų jo paties laisvės galo pradžią. Sovietų pavergtųjų kraštų laisvės byla niekada nebus pralaimėta, nes teisės ir laisvės sąmonė ir siekimas yra nesunaikinami.

Budapešto buv. burmistras priminė Vengrijos reikšmę visoms sovietų pavergtoms tautoms, o E. Gray paryškino idėjinio ginklo su komunistine vergija reišmę.

Buvo pakartotas Nežinomo Politinio Kalinio Dienos manifestas, šaukiąs į laisvės kovą su sovietine vergija laisvuosius ir į ištvermę bei ištikimybę laisvės idealams sovietų paverguosius.

Kor.

Žukovas prašė malonės

Lapkričio 13 d. Chruščiovas, kalbėdamas Egipto konsulate pranešė, kad marš. Žukovas prašė malonės ir jo prašymas buvo patenkintas. Jam esą bus leista vykti į bet kurį respublikos kraštą. Ta pačia proga Chruščiovas pridėjo: „Žukovas labai mėgsta medžioklę ir Sov. Sąjungoj tam yra labai geros sąlygos. čia galima medžioti net tigrus". Baigdamas savo kalbą Chruščiovas pridėjo: „Žukovas buvo vertas malonės ir pasigailėjimo. Nors iš jo buvo nekoks politikas, bet kaip karys jis turįs daug vertintinų savybių".

Šis Chruščiovo pareiškimas galutinai patvirtino spėliojimus apie Žukovo areštą, kur pagal jau gerai žinomus bolševikų policijos metodus jis ten „prisipažino prie klaidų" ir prašė „pasigailėjimo". Iš savo pusės „geraširdis" Chruščiovas šį Žukovo „prašymą" maloniai patenkino ir sutiko pastarąjį išleisti į Aziją medžioti tigrų.

Neabejotina, kad buvusiam daugkartiniam Sov. Sąjungos didvyriui marš. Žukovui ši medžioklė yra pavojingas sportas, nes kartais, kalnuose tigro kaily pasislėpę, Chruščiovo agentai gali pirmi „sumedžioti" buvusį Berlyno užkariautoją...

„BAŽNYČIA MADŲ NESMERKIA,

jei jos garbingai ir padoriai puošia žmogaus kūną" — pareiškė Šv. Tėvas kalbėdamas „Lotynų Madų S-gos" delegatams. Tačiau Bažnyčia — tęsė toliau Šv. Tėvas — niekuomet nepalieka savo tikinčiųjų be reikiamos apsaugos prieš madų kraštutinumus ir neigiamus iškrypimus.

Neseniai įsikūrusiai „Lotynų Madų S-gai" Romoje Šv. Tėvas pasakė turiningą 5000 žodžių kalbą madų klausimu. Į visą šį jautrų klausimą Šv. Tėvas pažvelgė labai plačiai ir giliai, tuo atskleisdamas savo nepaprastai sveikas pažiūras visuose gyvenimo reikaluose, net ir madose. Jis nesmerkia gražių madų, kurios tarnauja žmogaus, o ypač moterų pasipuošimo polinkiams. Rūbai ir mados — pabrėžė Šv. Tėvas — turi tarnauti trims tikslams: higienai, kuklumui ir asmens grožio išryškinimui. Tačiau prižiūrint kūną reikia nepamiršti ir sielos grožio, kuris dažnai savo vidinių grožių reiškiasi ir į žmogaus išorę. Visad reikia ieškoti lygsvaros tarp žmogaus sielos stovio ir išviršinės kūno išraiškos darnumo. Nereikia pamiršti, kad žmogaus kūnas yra „Mūsų Viešpaties sukurtas ir yra Šv. Dvasios šventykla" ir kaip toks jis turi būti gerbiamas ir saugomas nuo neigiamų laiko įtakų. Žmogaus kūno išvaizda nėra pati sau tikslas ir mados niekuomet neturi pažeisti tikrosios žmogaus vertės ir duoti progos kilti nusikaltimams.

Okupuotoje LIETUVOJE

Be lietuvių literatūros klasikų neapsieina

Kaip Sovietinėje spaudoje vertinamas Krėvė - Mickevičius

(Elta) Šių metų spalio 17 d. Vincui Krėvei-Mickevičiui būtų suėję 75 metai. (Mirė, kaip žinoma, 1954 m. JAV-se).

Taja proga Lietuvos sovietinių rašytojų sąjungos žurnalas „Pergalė" š. m spalio mėnesio numerin įsidėjo Krėvės portretą kreidiniame popieriuje ir ilgoką, 18-kos puslapių J. Lankučio rašinį apie Krėvę. Tai bemaž stebinantis dalykas, atsimenant aplinkybes, kuriomis Krėvė per pirmąją okupaciją ir po jos atsimetė nuo sovietinio režimo ir išvyko iš Lietuvos, nenorėdamas pergyventi antrosios sovietinės okupacijos. ¡domu, kaip tame sovietiniame žurnale dabar atvaizduojami anie laikai ir apskritai Krėvės politinė laikysena. Krėvės visuomeninė - politinė laikysena buržuazijos valdymo metais nebuvusi pastovi, dėsto Lankutis. Pirmaisiais po sugrįžimo Lietuvon metais V. Krėvė buvęs gerokai susižavėjęs „nepriklausomybe" (Lankučio svetimženkliai) ir aktyviai rėmęs buržuazinės valdžios vykdomą politiką. 1923 metais jis buvęs net Šaulių sąjungos centro valdybos pirmininku. Tačiau ilgainiui jo pažiūros „pastebimai ima keistis. Rašytojas nusivilia buržuazine santvarka, ima smerkti fašistinio režimo įsigalėjimą. 1935/36 m. Krėvė jau atviras stoja opozicijon fašistiniam režimui, užmezga ryšius su pažangiaisiais, antifašistinės krypties rašytojais bei kultūros veikėjais. Jis susidomi Tarybų Sąjungos gyvenimu, tampa aktyviu Draugijos TSRS tautų kultūrai pažinti veikėju".

„NEPAJĖGĖ SAVO KLAIDOS IŠTAISYTI".

Kad Krėvė 1940 metais, Sovietų kariuomenei okupavus Lietuvą, naujai suformuotoje liaudies vyriausybėje „ėjo ministerio pirmininko (reiktų pridurti: pavaduotojo) ir užsienių reikalų ministerio pareigas", Lankutis pamini, tik nė žodeliu nepasako, kokiu apsivylimu Krėvė grįžo iš Maskvos, įsitikinęs, kad Stalino — Molotovo režimas aiškiai siekia Lietuvos pavergimo ir pajungimo Rusijai. Toliau Lankutis apie tuos ir sekančius metus dėsto: „Nors ir aktyviai dalyvaudamas visuomeniniame - politiniame to meto gyvenime, V. Krėvė vis dėlto tvirtesnių komunistinių pažiūrų nesusidarė Jam dar nebuvo pakankamai aiški didžiųjų istorinių pakitimų Lietuvoje prasmė ir ateities pesdepektyvos. Vėliau, likęs hitlerinių grobikų okupuotoje Lietuvoje, jis pasidavė okupantų bei lietuvių buržuazinių nacionalistų spaudimui ir padarė oficialų antitarybinį pareiškimą apie savo politinę veiklą 1940/41 metais. V. Krėvė nepajėgė šios savo klaidos ištaisyti, paliko savo liaudį, emigravo į kapitalistinius Vakarus".

Krėvės emigracijos laikotarpį Lankutis taip paliečia: „Kaip matyti iš kai kurių Krėvės pasisakymų išlikusiuose jo laiškuose, rašytojas skaudžiai pergyveno savo ideologinius klaidžiojimus ir visam laikui prarado gyvenimo ir kūrybos entuziazmą. Hitleriniams okupantams jis liko priešiškas ir nepageidautinas asmuo. Vokiečiams uždarius Vilniaus universitetą, V. Krėvė buvo geštapo persekiojamas. Iki 1944 m. jis slapstėsi ir vos išvengė koncentracijos stovyklos. 1944 m. jis pasitraukė į Austriją ir kurį laiką ten pagyvenęs, išvyko į JAV. Nė kiek negeresnė V. Krėvės dalis buvo ir išvykus į Vakarus, į JAV. Ten jis mirė 1954 m. liepos 7 d.".

PRIIMTINAS, NORS GLAUDŽIAI SUSIJĘS SU BURŽUAZINE IDEOLOGIJA

Sovietinis žurnalas Krėvę vis dėlto skelbia įžymiu lietuvių literatūros klasiku. Lankutis aiškina taip: „Pradėjęs savo kūrybos kelią pačioje šio šimtmečio pradžioje, V. Krėvė suvaidino svarbų vaidmenį lietuvių literatūros meninio brendimo kelyje. Būdamas ryškios individualybės,didelio talento, aukštos kultūros ir plataus masto rašytojas, jis ypač daug naujo įnešė į lietuvių literatūrą kaip subtilus psichologijos meisteris, monumentalių tragedijinių paveikslų kūrėjas, nacionalinių charakterių vaizduotojas, nepralenkiamas stilistas. Savo problematika V. Krėvės kūryba daugeliu atvejų yra glaudžiai susijusi su buržuazine ideologija ir estetinėmis pažiūromis, kurios šiandien yra svetimos tarybiniam skaitytojui. Tačiau ta aplinkybė netrukdo mums šiandien gėrėtis tuo be galo turtingu ir gyvenimiškuoju turiniu, meile savo liaudžiai, žmogų išaukštinančiu ir apginkluojančiu humanizmu, kurio tiek daug vertingiausiuose V. Krėvės kūriniuose".

Toliau nagrinėjama atskiri V. Krėvės veikalai ir jo rašymo stilius.

Ir B. Pranskus „Literatūra ir menas" savaitraštyje (42 nr.) mini Vincą Krėvę ir jo kūrybą net per 10 atkarpos skilčių. Įvade rašo: „Paskutinį savo gyvenimo dešimtmetį jis praleido atsiskyręs nuo gimtojo krašto, atitrūkęs nuo kuriančios socializmą savo tautos. Šitas rašytojo atitrūkimas ir kai kurie socialistinei santvarkai priešiški jo poelgiai neturi šiandien trukdyti teisingai įvertinti jo gausų literatūrinį palikimą".

Sovietiniams kritikams Krėvė ir geras ir žymus literatūros kūrėjas. tik jiems nepaprastai gaila, kad jis niekaip nepajėgė pasidaryti bolševiku...

AUDROS SLOGUTIS

(Atkelta iš 1 psl.).

būti įrengtas ir stulpas, padidinant tuo būdu šunyčio patogumus... Tai yra, be abejonės, atoslūgio reiškinys, rodąs, kaip neabejotinos mokslinės vertės laimėjimas gali būti paverčiamas tuščiu pasigyrimu arba politiniu blufu, nes šunyčio nugaišimas rodąs, kad bent šiuo tarpu šiam įvykiui negalima teikti karinės reikšmės.

Maskvos pastangos įbauginti pasaulį susilaukė tačiau nelauktų rezultatų. Chruščiovo laukti vaisiai esą buvę tikėtasi išnaudoti pasiekiant nusiginklavimo pagal Maskvos receptą. Tačiau ir čia Chruščiovas apsiriko. Vakarai galvoja, kad jei Maskva norinti pasiekti įtampos palengvėjimo, turinti sutikti su vakariečių siūlomu tarptautinės kontrolės įvedimu. Matome tad, kad „vieno šunies" balsas erdvėse dar nėra pakankamas karinis laimėjimas, kad Maskvai būtų leista elgtis kaip ji nori.

Iš kitos pusės, Maskvos erdvių pakeleivių buvimas ir J. A. Valstybėse iššaukė susirūpinimą, tačiau toli gražu ne Kremliaus lauktąjį. Prezidento Eisenhowerio dvi kalbos pasirodė konkrečios ir raminančios. Eisenhowerio pareiškimai parodė, kad JAValstybių militarinė padėtis nėra blogesnė už Maskvos, gal net pranašesnė, kuo negalima abejoti, nes JAValstybių prezidento kalbose iškelti tvirtinimai apie pasiektus tyrinėjimo rezultatus yra nepasigyrimas ir propaganda, kaip tai daroma Maskvoje, bet greičiau aiškus nurodymus, kad tai dar neviskas, ką JAValstybės šioje srityje yra pasiekusios.

Nelauktų staigmenų rusams eilėje, reikia priskaityti ir J. A. Valstybių raketinių bandymų centralizavimą, kuris iki šiol buvęs ginčo obuoliu tarp laivyno ir žemės karinių pajėgų.

Tuo būdu, matome ir vėl, kad lietuviškoji liaudies išmintis apie tai, kad nėra blogio, kuris neišeitų į gerą, duoda pagrįstų vilčių laukti komunistinio režimo žlugimo, kaip tik dėl tos politinių, karinių ir mokslinių „sputnikų" maišaties tarp teisybės ir melo.

.... *a. b. c.* —

▪ (E) **Iš Kazachstano grįžo 1.200 vilniečių**, kurie į ten buvo nuvežti vasaros darbams. Spalio 4 d. jų transportas atvyko į Vilniaus stotį ir buvo gausaus draugų būrio, ypač studentų, sutikti. Į Kauną grįžo 600 žemės ūkio akademijos studentų, kurie taip pat buvo Kazachstane. Didelis skaičius grįžusiųjų apdovanoti ženkleliais ir medaliais už gerą darbą.

▪ (E) **Gedimino kalno šiaurinėje papėdėje** Lietuvos mokslų akademijos istorijos instituto darbuotojai jau trečius metus atkasinėja senovės liekanas. Šiemet baigta atkasti šiaurinį kalno šlaitą. Be to, atkasinėjamos ir Onos Barboros bažnyčios liekanos. Paaaiškėję, kad Zigmanto Augusto perstatytoji bažnyčia (mauzolėjus) buvusi gana didelė. Ji turėjo daugiau kaip 35 m. ilgio ir 20 m. pločio. Šiaurės rytų pusėje surasti ir zakristijos pamatai. Lieka dar atkasti fasadinės sienos ir prie fasado stovėjusio bokšto pamatai. Sienų išorinis paviršius buvo padengtas tašytų akmenų blokais ir papuoštas raudonų figurinių plytų karnyzų. Be to, šiemet atkastos liekanos dviejų gyvenamųjų pastatų, pristatytų prie mūro sienos. Kambariai buvo išgrįsti plytomis, jous šildė koklinės krosnys. Gyvenamųjų pastatų aplinkumoje surinkta daug indų šukių, puodų, lėkščių. Rasta ir keptuvės. Labai įvairūs yra buvę kokliai, jų rasta apie 60 rūšių. Surinktoji medžiaga teikianti daug duomenų XIV — XVIIII-jo amžių keramikai pažinti.

Lietuvos kariai atakuoja priešą nepriklausomybės kovose.

▪ (E). **Kas audžia ir kas dėvi.** Pranešta, kad Telšių „Masčio" audiniai yra žinomi net už respublikos sienų, kaipo vieni geresnių. Aišku, lietuviai nagingi darbininkai. Ką daro, vsuomet daro sąžiningai, gerai, gražiai, jei tik sąlygos leidžia pilnai savo darbu pasireikšti. Bet ar tais „Masčio" audiniais aprūpinami Lietuvos žmonės? Ne, kaip ir visos kitos okupuotos Lietuvos gamybos tik trupiniai tenka jos gyventojams, visa kita eina į „plačiąją tėvynę" arba už jos sienos. O kas lieka krašte, pardavinėjama eiliniam darbo žmogui neįveikiamomis kainomis.

▪ (E) **Smarkiai kritikuoja Lietuvos spaustuvių darbą.** Valstybinės politinės ir mokslinės literatūros leidyklos techninis redaktorius V. Markovas „Tiesoje" smarkiai kritikuoja kai kurias Lietuvos spaustuves. Girdi, dar ne visuomet knygos ir kiti spausdiniai sudaro skaitytojui malonumą savo išvaizda ir tvarkingumu. Neseniai Valstybinė leidykla K. Požėlos vardo spaustuvėje spausdinusi spalvotus atvirukus. Spaustuvė tuos atvirukus sugadinusi. Iliusracijos išspausdintos blogais dažais ir jos visai nepanašios į originalus. Leidykla atsisakė juos priimti. Spaustuvė, keršydama leidyklai pž tai, nebepriima iš jos užsakymų atvirukams gaminti, nors lietuviškų atvirukų nėra ir tenką naudotis atsiųstais iš kitų respublikų. Blogai esą ir su „Pergalės" spaustuvės darbais. Nors ir kitose spaustuvėse yra specialūs kontrolieriai, visvien išleidžiami blogi darbai. Remarko knygoje (rusiškame vertime, kurį leidžia Maskvos ir Leningrado knygynai) buvę sumaišyti puslapiai ir buvę sugadinta 25.000 egzempliorių. Pereitais metais toje spaustuvėje buvo spausdintos kelios lietuviškos knygos, kurių klišės buvo suteptos ir reikėję visas knygas naujai perspausdinti. Šiemet čia baigta spausdinti 30 lankų knyga „Futbolas" (J. Šlyžiaus), gausiai iliustruota paveikslais ir brėžiniais, bet šie sugadinti. Leidykla knygos nepriėmė ir reikalavo naujai perspausdinti, bet spaustuvė atsisako. O Vyriausioji leidyklų ir poligrafijos pramonės valdyba stojusi ginti brokdarius ir neleidžianti knygos naujai spansidinti. Markovas dabar šaukiasi „Tiesoje" Kultūros ministerijos įsikišimo.

▪ (E). **„Kairiajame Nemuno šone — griuvėsiai ir griuvėsiai".** Vilniaus radijas spalio 3 d. valandėlėje moksleiviams aprašo nuotaikingą kelionę Nemunu iš Kauno iki Klaipėdos krašto. Plaukiant Mažosios Lietuvos ruožu, pranešėjas pasakojo: „Kairėje Nemuno pusėje pasirodė Kaliningrado (Karaliaučiaus(sritis. Toje kairioje pusėje griuvėsiai ir griuvėsiai".

▪ (E) **Prof. dr. Jonas Kairiūkštis** mirė spalio 9 d. po sunkios ligos. Buvo Vilniaus universiteto medicinos fakulteto profesorius ir Mokslų akademijos narys. Velionis jau prieš karą buvo pasižymėjęs medicinos mokslų srityje ir išradęs naujus būdus kai kurioms ligoms gydyti.

▪ (E). **Lietuvos krepšininkė Gražina Talevičiūtė** dalyvavo neseniai įvykusiose Brazilijoje II pasaulio moterų pirmenybėse Sovietų Sąjungos komandos sąstate. Pirmenybes laimėjo Jungt. Amer. Valstybių moterų komanda. Sov. Rusija užėmė II-rą vietą.

▪ (E) **Lietuvos universalinės prekybos traukinys** iš 18 vagonų išvyko vienam mėnesiui Kaliningrado (Karaliaučiaus) kryptimi ir 50 stočių pardavinės įvairias Lietuvos gamybos prekes.

▪ (E) **Būdingi Amerikos lietuvio linkėjimai „Tiesoje".** Lietuvos sovietinis oficiozas spalio 4 d. įsidėjo lietuvio laišką iš JAV. Laišką redakcijai atsiuntęs vienas iš vilniečių, kuris laišką gavęs iš pažįstamo lietuvio JAV-se. „Laiško autoriaus pavardės dėl suprantamų priežasčių neskelbiame", pastebi redakcija. Iš laiško turinio matyti, kad Amerikos lietuvis gavęs siuntinį iš Lietuvos su knygomis. Gėrisi gražiai išleistais Donelaičio, Maironio, Biliūno, Žemaitės ir kitų lietuvių klasikų veikalais. Reiškia pagarbą tiems, kurie varo tą kultūrinį darbą. Taip pat pareiškia džiaugsmo 10 pateफono plokštelių iš Lietuvos su liaudies dainom, šokių muzika ir ištraukomis iš operų „Gražina", „Marytė". Baigdamas laiško autorius visiems vilniečiams ir kauniečiams linki „kūrybnės dvasios, kūrybinių veiksmų, sveikatos bei energijos jiems vykdyti, nesidairyti atgal, žengti su nauju gyvenimu į naują laimingesnį, teisingesnį, žmoniškesnį rytojų".

▪ (E). **Mirė Dr. Kazys Trukanas.** Žymus Lietuvos pedagogas, buvęs Vytauto Didž. gimnazijos Klaipėdoje direktorius, mirė š. m rugsėjo mėn. 18 d. Klaipėdoje, eidamas 65 metus. Palaidotas, didelės klaipėdiečių minios palydėtas, Klaipėdos miesto kapinėse. Buvo gimęs 1892 metais Undrelėnų kaime, Dūkšto rajone, Vilniaus krašte. Buvo baigęs Vilniaus kunigų seminariją, bet vėliau išvyko mokslų į Vokietiją ir Miunsterio universitete 1923 metais įsigijo filosofijos daktaro laipsnį. Nuo pat 1925 metų gyveno ir dirbo pedagoginį darbą Klaipėdoje, nuo 1929 metų vadovavo Vytauto D. gimnazijai. Daug darbo įdėjo ir į Klaipėdos krašto mokyklų draugiją, kuriai priklausė kelios gimnazijos ir daug pradžios mokyklų. Žymų vaidmenį vaidino jis Klaipėdos krašto politiniame gyvenime, eilę metų atstovaudamas tautiniai susipratusius lietuvius Klaipėdos krašto seimelyje. Užėjus hitlerininkams, kartu su gimnazija persikėlė į Palangą, bet netrukus buvo paskirtas Vilniaus I gimnazijos diarektorium. Po karo dr. Trukanas kurį laiką dar buvo Klaipėdoje, bet paskiau buvo išvežtas ir tik prieš maždaug metus grįžo iš Tolimųjų Rytų. Pastaruoju laiku buvo vienos Klaipėdos bibliotekos vedėju. Jo žmona mokytojauja gimnazijoje, viena duktė tarnauja Lietuvos kino studijoje, kita mokosi Leningrade svetimųjų kalbų institute. Sūnus dirba pedagogo darbą. Laisvojo pasaulio lietuviai tik geru atmins pasišventusį savo tautinės kultūros puoselėtoją.

▪ (E). **Skulptorius Petras Rimša,** gyvendamas Lietuvoje, pastarais metais esąs apakęs.

▪ (E) **Kauno Panemunėje** pastatyti 21 buto gyvenamieji namai „Drobės" audėjoms ir kitoms to fabriko darbuotojoms. Tai esąs jau ketvirtas namas „Drobės" tekstilininkams. Kitais metais pastatysią čia dar keturis namus. Vilijampolėje, ant Neries kranto, kuriasi „Kauno audinių" darbuotojų gyvenvietė. Tekstilininkams čia esąs baigiamas statyti trečias daugiaaukštis namas. (Žinant nuotolį nuo „Kauno audinių" iki Vilijampolės, galima įsivaizduoti, koks ilgas ir varginantis turi būti darbininkams kelias į darbovietę ir namus).

▪ (E) **Į Vilnių kasdien ateina 30.000 laiškų.** Vilniuje esą 200 laiškininkų, kurie laiškus ir laikraščius išnešioja į namus. Vilniečiai gauną 110.000 centrinių ir respublikinių laikraščių, be to 10.000 iš liaudies demokratijos šalių. Apie 40.000 egz. laikraščių ir žurnalų, be to, esą dar išplatinama kioskuose. Tokius duomenis davė Vilniaus radijas spalio 7 d. — Kai nepaduodami skaičiai atskirai dienraščiams, savaitraščiams ir žurnalams, tai sunku susidaryti vaizdą apie tai, kiek kurios spaudos skaitoma.

▪ (E) **Rašytojo Vinco Pietario** atminimui Kauno respublikinėje bibliotekoje atidaryta paroda, kurioje išstatyti jo raštai. Be kita ko matoma „Vienybės Lietuvininkų", „Varpo" ir kitų laikraščių puslapiai, kuriuose savo laiku buvo išspausdinti rašytojo kūriniai.

▪ (E) **Vokietijos sovietinės zonos žurnalistų ekskursija** lankėsi Vilniuje. Žurnalistai išbuvę Lietuvoje kelias dienas.

▪ (E). **Kauno tekstilė į Briuselį.** Būsimai 1957 m. metais pasaulinei parodai Briuselyje Kauno tekstilės fabrikuose esą parinktos rinktinės medžiagos. Parodoje, be kitako, bus išstatyti ir Klaipėdos dailės kombinato gintarinlai ir kitokie dirbiniai.

▪ **Ukmergėje statoma viena didžiausiųjų Lietuvoje linų perdirbimo įmonių,** mechaninė gamykla ir bendrabutis amatų mokyklos mokiniams. Miesto statybos trestas stato rajone dar 23 kiaulides ir kitus pastatus.

Pabaltijo muzikos festivalis

(Elta) Spalio 5 — 15 d. d. Rygoje įvyko Pabaltijo kraštų muzikos festivalis, kuriame Lietuvos, Latvijos ir Estijos kompozitoriai pasirodė su savo naujausiais kūriniais. Lietuvių muzikų delegacijai vadovavo Lietuvos kompozitorių sąjungos pirm. prof. Stasys Vainiūnas. Tai buvo pirmas tokio pobūdžio pabaltiečių muzikų festivalis. Tokie festivaliai ateityje įvyks kasmet, vis kitoje Pabaltijo sostinėje (sekantieji bus Vilniuje ir Taline). Rygos festivalio metu įvyko 3 simfoniniai koncertai, 2 kamerinės muzikos koncertai, be to, baigiamasis koncertas. Vienas simfoninis koncertas buvo skirtas lietuviškai muzikai, kur buvo atlikta Juzeliūno II-ji simfonija, Balsio koncertas smuikui su orkestru, Dvariono šventinė ouvertiūra. Rygoje buvo išpildomas ir St. Vainiūno fortepianinis kvintetas, tai esąs vienas iš pirmųjų tokių kūrinių lietuvių muzikos istorijoje. Rygoje dalyvavo žymesnieji Lietuvos muzikos atlikėjai, jų tarpe Saulevičiūtė, Aleksevičiutė, Adamkavičius, Sabaliauskaitė, Banys ir kiti. Be to, dalyvavo Lietuvos dainų ir šokių ansamblis ir Valstybinis choras.

Lietuvių muzikologas Juozas Gandrimas pastaraisiais metais įtemptai tyrinėjęs lietuvių muzikinės kultūros palikimą. Ruošiąs spaudai stambų darbą: **Lietuvos muzikos istorijos apybraižą.** Jau yra atidavęs spausdinti to veikalo pirmąją knygą. Tame tome nušviečiama lietuvių muzikinė raida nuo seniausių laikų, feodalizmo laikotarpis ligi 1917 m. čia bus išspausdintos atskiros studijos apie Naujalį, Sasnauską, Čiurlionį, Miką Petrauską. Bus paliečiami ir Stasio Šimkaus, Juozo Gruodžio, Tallat-Kelpšos, Kačanausko, Galkausko, Karnavičiaus kūriniai, parašyti iki 1917 m. Dabar jau renkama medžiaga antrajam tomui. Vilniaus radijas teigia, kad šis Gandrimo darbas esąs pirmas šios rūšies lietuvių muzikos istorijoje.

T. DAUKANTAS

Lietuvybės gaivinimo bare

3. VILNIJAI REMTI KOMITETO (VRK) ORGANIZACIJA

V. R. K. organizacija gimė aplinkybėms verčiant. Ėjo kova. Reikėjo dirbti įtemptose sąlygose. Teko pastatyti klausimą: kam pirmenybė? Įstatams ar veiklai? Gyvybinis darbas yra svarbesnis, kai reikia skubėti. „Šalia darbo ruoškim praktika paremtus veiklos įstatus" — nutarėm. „Būdami karo padėty, imkim iš karių susitvarkymo pavyzdį". Kurkim „generalinį štabą", kuris dirbtų ir reikštųsi konkrečia veikla. Štabo darbas yra bevardis. „Ne aš, Jonas ar Petras, tai padarė, bet mes visi bendroj talkoj tai padarėm". Atkritus asmeninėms varžyboms, atsiranda draugiška nuotaika, abipusis minčių pasikeitimas; išvengiama bergždi ginčai, pati kritika nustoja kartumo, asmeniškumo ir jieškoma padėtyj išeities, nesugriaunant paties darbo.

Tiesa, anuomet „vadizmas" buvo itin madoje, kaip iš savos tradicijos, taip ir iš svetimų pavyzdžių. Ypač jaunimas linko į vadus, net jų jieškojo. Stalinas su Hitleriu buvo artimi pavyzdžiai, o Mussolini tūlam jaunuoliui tapo tolimu idealu. Panašūs „italofilai ir nacionalistai" spaudė pirmininką, kad apsiimtų vadovauti. Atsakiau: „Mes ateinam vilniečiams padėti. Argi jiems įsakinėsime? Mes, iš Nepriklausomos Lietuvos atėjūnai, blogiau pažįstame ir suprantame vietinių psichologiją, ar giliau negu jie įžvelgiam jų reikalus? Būtų geriau sužinoti per juos kas gyventojams ištikrųjų skauda, o neimti reikalo, kaip mums atrodo. Ar turėtumėm vilniečius geruoju patraukti, ar versti juos jėga ir varu varyti, „kad prie mūsų prisidėtų" — klausiau. „Elnam juos paguosti ar bauginti ir savo tariamu autoritetu spausti?"

Laimėjau, nors pradžioj tikrai buvo sunku. Laimėjau tuomet turėtu autorittetu ir „šviežia kankinio aureole". Net nacionalistai, savo kraštutiniame sparne pasiliko per visą laiką labai prielankiame mums neutralitete ir talkininkavo VRK. Dar daugiau — pradžioje net savo bustę mus priglaudė.

Dirbome nuolatiniame, ir kaip gyvenimas įrodė, net nuolat augančiame persekiojimų pavojuje. Bet kuris VRK darbuotojas galėjo ūmai išnykti t. y. įkliūti į gestapo nagus. Reikėjo kiekvienam atsakomingam nariui pasirinkti sau „antrininką - pavaduotoją" ir jį laikyti visų savo sumanymų eigos žinioje; reikėjo visą darbą, kiek tai aplinkybės leido, plačiau suskirstyti. Šitokie samprotavimai irgi prieštaravo „vadizmo" dėsniui. Gestapui būtų lengviau sučiupti centralizuotą komitetą. Nutarėm komitetą padalyti sekcijomis. Darbe buvome vienas kitam lygūs talkininkai. Laisvai išrinktas pirmininkas turėjo būti kartu ir ryšininku bei darbo derintoju.

Pirmininkauti teko visą laiką man. Sau „antrininku" pasirinkau pedagogą V. Čižiūną. Greta manęs, mano dešinioji ranka, buvo generalinis sekretorius, teisininkas Jurgis Noreika, vilniečio veikėjo, advokato Liudo Noreikos vyresnysis sūnus, sumanus ir veiklus organizatorius, Vytauto Didžiojo Universiteto Jūros Korporacijos steigėjas, partizanas - aktyvistas (T. D. A) per sukilimą prieš raudonuosius Vilniuje (1941. VI.22/24 d.d.) sužeistas, ir vėliau gerokai nukentėjęs nuo vokiečių, iki paskutinių dienų nepasitraukęs iš Vilniaus.

Komiteto lėšų klausimas buvo labai opus. Reikėjo įsigyti platų visuomenės pasitikėjimą. Dėlto nutarėm neimti sau jokio atlyginimo, pasitenkinti vien minimaliu apmokamu technikiniu personalu: pradžioj buvo tik vienas technikinis sekretorius; į pabaigą, kada veikimo apyvarta išaugo, dar turėjome sąskaitininką. Be to, pačioje pradžioj „VRK fondas" buvo visiškai atskiras autonominis vienetas, o komiteto išlaidos buvo daromos, lygiai kaip ir aukų lapai, su pirmininko, Fondo valdytojo, generalinio sekretoriaus ir reikale, suinteresuoto asmens parašais. Antspaudas ir šių asmenų parašai bylojo apie mūsų vidaus susitvarkymą ir aukotojai mielai krovė mūsų darbui savo įnašus. Technikiniu sekretorium pakvietėm jauną studentą, vilnietį Gaidelį, o jam išvykstant į Ašmeną, kur jis tragiškai žuvo, eidamas apskrities Valdybos nario pareigas, kitą studentą, irgi vilnietį. Fondo Valdytoju mielai sutiko būti kunigas čibiras, vilnietis, kovotojas už lietuvybę, plačiai žinomas visuomenės veikėjas. Jam, per raudonųjų bombardavimą tragiškai žuvus Vilniuje, Švento Mikalojaus bažnyčios klebonijoje, valdytoju buvo vienas vilnietis ekonomistas, vėliau vokiečių persekiojamas, bet iki galo likęs Vilniuje. Sąskaitininkas irgi buvo jaunas vilnietis.

Sekcijos dygo pagal reikalą.

Turėjome tikslą gaivinti lietuvybę Vilniaus krašte. Lituanistikos sekcijai vadovauti apsiėmė rašytojas prof. Vincas Krėvė-Mickevičius. Jis buvo pirmojo pogrindžio laikraščio „Vieninga Kova" redaktorium. Jo sumanymu talpinom straipsnius, įrodinėdami vokiečiams jų daromas, o mums lietuviams kenksmingas klaidas, pav. apie „ukrainiečių batalijonus", Lietuvoje tvarkai palaikyti. Ten sulindo raudonieji didžrusiai, kurie provokuodavo nesusipratimus su lietuviais (kartais net kruvinus, kaip pav. Šančiuose per Velykas). Galėjo atsirasti lietuvių - ukrainiečių tarpusavio neapykanta, kas būtų labai kenksminga net ateičiai. Mes gi, spausdindami panašius straipsnius, demaskuodavom faktus, o kad vokiečiams būtų žinoma tikroji tiesa, laikraštį įdėdavom patys į geštapo pašto dėžutę prie durų. Kad turėjome pasisekimo — faktas, nes pav. „batalijonai" buvo iš Lietuvos perkelti į Lublino apylinkes! Prof. Krėvė - Mickevičius 1943 m. kovo mėn. pradžioje buvo vokiečių jieškomas ir turėjo prasišalinti iš Vilniaus. „Vieningos Kovos" redaktoriaus „antrininku" buvau aš — ir darbas tokiu būdu nesustojo, nes buvau dalykų eigoje.

Spaudos Sekcijos reikalus techniškai tvarkyti sutiko didelės Vilniaus spaustuvės savininkas, pramonininkas p. Juozas Kapočius (dabartinis Lietuvos Enciklopedijos JAV leidėjas). Spausdindamas okupantams visus jų potvarkius ir skelbimus, jis sumaniai sugebėdavo reikiamu laiku mus įspėti apie mūsų darbui ir žmonėms gręsiantį pavojų. Beto, tiesiog savo patarimais perspėdavo mūsų darbininkus, kaip vykusiai galėtų laikraščio spausdinimą nuo nepageidaujamų akių nuslėpti. Mes, rodos, buvom pirmieji, atsiradę jo globoje. (Su ponu Juozu teko susipažinti dar Montevideo, Urugvajuje 1932 m.). Po to p. Kapočius pavirto tikruoju pogrindžio spaudos „magnatu". Dėl to mūsų pogrindžio leidiniai išsilaikė vokiečių nesurasti iki galo

Vilniaus kraštas nuo amžių lietuvių genčių apgyventa žemė. Proistorijos ir acheologijos sekcijai pirmininkauti apsiėmė žinomas mokslininkas prof. Puzinas (dabar gyvenąs JAV). Jis 1942 m. be jokios kaltės nukentėjęs, buvo vokiečių suimtas ir tardomas.

Mokyklų sekciją tvarkyti paėmė žinomas savo rašiniais pedagogas, lituanistas, ukmergietis V. Čižiūnas. (Dabar irgi JAV). Jo sumanumu ir ryžtu buvo išgelbėtas 1943 m. mūsų mokyklų likimas, vokiečiams pradėjus pulti Universiteto profesūrą ir suėmus Tarėją Germantą.

Vilniaus Krašto geografinių studijų sekcijai pirmininkavau aš, Vilniaus Universiteto geografijos docentas. Kitų sekcijų vardų neminėsiu, bet pabrėšiu, jog visos sekcijos dirbo autonomiškai, savarankiškai. „Laisvė darbe — atsakomybė už išdavas ir darbo našumą", buvo mūsų kelrodžiu. Dažnai buvome gyvenimo priversti įsiskverbti į kitų darbus, bet nepatyrėme tarpusavy trinties bei nesusipratimų. Prie V. R. K. ir V. K. netrukus pradėjo „kabintis" energingi žmonės ir tai, malonu pažymėti, įvairių pakraipų bei pasaulėžiūrų. Pasidarė gaivus, nuolat augąs kūnas. Vis plačiau buvo užsimojama, nors pradžioj ateitis buvo tamsi, gi kišenės tuščios. Tačiau spinduliavome įvairiomis kryptimis, bet apie tai plačiau išsitarsime benagrinėdami kitus komiteto darbus. (B. d.)

New York Times korespondentas lankėsi Rygoje ir Lvove

New York — (LAIC). Prieš keletą savaičių Ryga ir Lvovas buvo atidaryti turizmui. Apie galimybę turistams lankytis minėtuose miestuose pranešė Maskva. Neseniai Rygoje ir Lvove lankėsi „New York Times" korespondentas M. Frankel ir plačiai aprašo gyvenimą tuose miestuose, tarp kitko jis pastebi, kad Lvove gyvena apie 4% lietuvių. Korespondentas pastebi, kad abiejuose miestuose dar tebesijaučia antrojo pasaulinio karo jiems padarytos žaizdos. Daug kas pataisyta, tačiau atvykęs žmogus į tuos miestus jautiesi, kad esi toli nuo Maskvos.

Ryga, kaip korespondentas rašo, buvusi iki 1940 metų nepriklausomos Latvijos sostinė, vis dar restoranuose pasiūlo plaktos grietinės. Latvai vis dar vadina savo Rygą „antruoju Paryžium". Mokyklų mokinės vis dar vaikščioja Lenino alėja kalbėdamos latviškai ir vilkėdamos rusų stiliaus mokinių uniformas.

Lvove prie Šv. Marijos katedros dešimtmetiniai vaikučiai klūpo šalia skepetomis apsigobusių kaimiečių moterų ir lenkia galvas dvasiškiams laiminant. Gegužės gatvėje tebestovi Adomo Mickevičiaus paminklas. Tarp kitko, korespondentas pastebi, kad jaunas ukrainietis pasiruošęs ateistiškomis apeigomis apsivesti skuba, pagal senovės papročius, su kepalu duonos ir druska išpirkti jaunąją.

Rygoje gyvena apie 565 000 gyventojų. Judėjimas menkas, restoranai pustuščiai. Mieste daugelis rūsių dar užversti atmatomis, jei juose niekas neįsirengė gyventi.

Vienas darbininkas korespondentui išsireiškė, kad dabar viskas ramu, kada buvo laisva Lietuva, Latvija ir Estija vykdavo įvairios tarptautinės rungtynės ir tada įvykdavo didelis susijaudinimas, net sumišimas. Dabar viskas tylu, ramu. Mažame butelyje siuvėjas korespondentą klausia, ar New Yorkas yra toks pat puikus miestas, kaip Ryga. Rygoje daug kur girdima jazz muzika, bet ji negali nustelbti Čaikovskį ir Bachą.

Iš Lenkijos į Lvovą pradėjo grįžti atvežami nedideli šventųjų paveikslai, kurie su statulėlėmis pardavinėjami prie Šv. Marijos katedros. Tos katedros kunigo pamokslą klauso daugiausia jauni lenkai, korespondentas mano, kad tai daugiausiai jaunimo matęs bažnyčioje, negu bet kuriuose kituose Sovietų Rusijos maldos namuose. Tačiau lenkų skaičius Lvove mažėja, lenkiškos mokyklos viena po kitos užsidaro.

Lvove dar atidarytos trys katalikų bažnyčios. Rygoje veikia katalikų ir liuteronų. Jos konkuruoja bolševikų įsteigtus taip vadinamus kultūros ir poilsio parkus. Įvairūs festivaliai ir triračių lenktynės stengiasi atitraukti jaunimą nuo bažnyčių, bet Rygos ir Lvovo bažnyčios, kaip pastebi korependentas tarnauja ne vien architektūra.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

JAU PASIŲSTA Į LIETUVĄ IR SIBIRĄ TŪKSTANČIAI SIUNTINĖLIŲ SU VAISTAIS IR ŠIMTAI KITŲ SIUNTINIŲ

Iš BALFo veiklos

BALFo pirmininkas kan. dr J. B. Končius aktyviai dalyvauja įvairiose tarptautinėse konferencijose ir gina pabėgėlių, ypatingai lietuvių ir kitų pabaltiečių teises ir reikalus Š. m. gegužės 27 — 29 d. d. jis dalyvavo Ženevoje, Palais des Nations, tarptautinėje šalpos organizacijų bei vyriausybių atstovų konferencijoje (šūkiu: „Pabėgėlių problemos šiandien ir rytoj"), š. m. rupiūčio 5 — 9 d. d. irgi Ženevoje tarptautinėje konferencijoje emigracijos reikalais.

— **Rugsėjo 27 d.** Romoje įvyks R. Katalikų Bažnyčios vadovaujamos **Emigracinės Komisijos konferencija.** Joje dalyvaus vysk. V. Padolskis ir padarys pranešimą apie BALFo emigracinę veiklą per paskutinį dešimtmetį.

— **Pagalba Sibire ir Lietuvoje vargstantiems ir kenčiantiems žmonėms** tęsiama toliau. Siunčiami vaistai, tekstilės, drabužių ir maisto siuntinėliai, knygos. Nuo šios programos pradžios iki rugsėjo 1 d. pasiųsta virš 1.000 vaistų siuntinėlių ir keli šimtai maisto ir drabužių sinutinių.

— **Jungtinių Tautų Aukštojo Komisaro Pabėgėlių Reikalams** ir Amerikos valdžios pabėgėlių programos USEP prašymu, BALFas rugpiūčio mėnesį sudarė ir minėtoms institucijoms įteikė negalėjusiųjų iš Vokietijos emigruoti ir čia dar neįsikūrusių lietuvių pabėgėlių, kurie yra BALFo šelpiami, statistiką. Jos duomenys: 1. Didžiosios Lietuvos pabėgėlių 2.897, 2. Klaipėdos Krašto — 2.160, 3. Repatrijavusių — 1.887. Viso: 6.944 asmenys.

▪ (E) **BALFo pirmininkas kan. dr. J. B. Končius** grįžo į JAV, Europoje išbuvęs nuo š. m. pavasario pabaigos. Jis čia dalyvavo įvairiose tarptautinėse konferencijose ir pasitarimuose pabėgėlių reikalams. Aplankė daugybę įstaigų ir atitinkamų asmenų. Būdamas CARE direktoriu, šios institucijos reikalais **važiavo ir Čekoslovakijon bei Lenkijon,** kur susitiko su kai kuriais tenykščios valdžios žmonėmis bei reikalingais pareigūnais. **Lenkijoje sutiko ir ten gyvenančių lietuvių** Buvo ir Seinuose.

KĄ LIETUVOS KOMUNISTAI SKELBĖ ANKSČIAU, O KAIP YRA DABAR

(E) 1932 m. Tilžėje spausdintame komunistų laikraštyje „Balsas" Nr. 8 buvo įdėti dar tokie peršami Lietuvos darbininkams komunistų reikalavimai:

Viršvalandžiai turi būti uždrausti.

Senatvės pensija turi būti duodama ne nuo 66 metų, o nuo 50 m.

Algos, kurios paskutinių dviejų metų būvyje buvo sumažintos, jos turi būti pakeltos iki seniau gautų.

Turi būti uždraustas pramonės įmonių uždarymas.

Turi būti įvykdyta butų statybos programa — 375 tūkstančiai naujų butų kasmet. Kas duos darbo 300 tūkstančių darbininkams.

Turi būti pradėti visi atidėti geležinkelių ir kitų susisiekimo kelių remontai.

Visi tie darbai, numatyti programoje, turi būti finansuojami iš kariuomenės išlaikymo lėšų.

Tie patys reikalavimai tuo pačiu metu buvo paskelbti Lietuvos partijos (Kominterno sekcijos) leidinyje „Partijos darbas", kaipo veikimo instrukcija komunistų kuopoms. Dabar komunistai Lietuvoje valdžią turi savo rankose, tačiau jie tuos reikalavimus toli gražu neįgyvendina.

Čia pat prisimintina, kad 1932 m. Lietuvos statybos darbininkai už darbo valandą gavo nuo pusantro iki dviejų su puse lito atlyginimą. O pramonės įmonėse per mėnesį darbininkai uždirbdavo nuo 250 iki 450 litų. Užtenka palyginti ano meto lito įpirkimo pajėgumą su dabartinio rublio pajėgumu, tuomet bus aišku, ko verti taip vadinami komunistų „laimėjimai".

LIETUVIAI visame Pasaulyje

KANADA

▪ (E). **Grįžusiųjų ekskursantų pranešimai prie uždarų durų.** Kaip žinoma, keliolikas Kanados lietuvių, save skaitančių prie „kairiųjų", buvo nuvykę į Lietuvą. Sovietinės įstaigos tą „Kanados lietuvių delegaciją" visaip globojo, o sovietinė spauda jų pasisakymus Lietuvoje lankantis leido per ilgas skiltis. Kai jie grįžo į Kanadą, visuomenė laukė, kad viešai papasakos, ką jie Lietuvoje matė, patyrė Tačiau ekskursininkai savo pasakojimams pasirinko salę su uždaromis durimis. Kaip pranešama, jokie pašaliniai į pranešimų salę nebuvo įleisti. Netik kad nebuvę pakviesti „Nepriklausomos Lietuvos" ir „Tėviškės žiburių" atstovai, bet nei jų pačių pakraipos „Liaudies Balso" atstovų nekvietę. Pranešimas įvykęs Bowling Hall. Nors susirinkimas buvo uždaras, vis dėlto jame prisirinko apie 150 asmenų. Vienas deelgacijos dalyvių, M. Gudas, pranešinėjęs apie Lietuvos kolchozus. Iš jo patiektų duomenų paaiškėjo, kad kai kuriuose kolchozuose raguočių dabar esą apie dešimtį kartų mažiau, negu tokiame plote būta prieš karą. Pranešęs, kad dalis Lietuvos pramonės dirbanti svetimiems kraštams. Laivų statykla Klaipėdoje per dvi savaites pastatanti po laivą, bet diskusijose paaiškėjo, kad čia kalbama apie mažas valtis. Lesevičius savo pranešime visas negeroves suvertęs ant „buržuazinių" laikų, o visa, kas gera, gyręs kaip tarybinių laikų kūrybą. Trečias kalbėtojas, Šalčiūnas, pasigyrė, kad vaišėse savo tėviškėje ant stalo užtikęs ir **lašinių.**

Nors paklausimai ir nebuvo iš anksto numatyti, vis dėlto be jų neapsieita. Paklausus, ar ekskursantai prašę Paleckio grąžinti iš Sibiro tremtinius, atsakyta, kad prašę. **Paleckis pataręs rašyti jam iš Kanados prašymus, nurodant ištremtųjų pavardes, adresus, ir už ką jie buvo ištremti, ir būsią stengtasi juos iš Sibiro grąžinti.** Kaip papildomai praneša Kanados „Nepriklausoma Lietuva", sugrįžusieji atrodę prislėgtos nuotaikos, susirūpinę ir be ūpo. Ekskursantai iš Lietuvos atvežę ir necenzūruotų laiškų,, kuriuose Lietuvos tikrovė nušviečiama kiek kitaip, negu delegacijos oficialiuose pranešimuose. Neoficialiai ir patys ekskursijos dalyviai pasakoję, kad Lietuvoje esą vis dėlto ne labai gerai. Vienas kitas palikęs Lietuvoje savo giminėms net savo drabužius ir atsarginius batus, o tėvišką radęs apgriuvusią. Miestuose kiek geriau, o kaimuose žmonės nuplyšę ir basi. Jie Lietuvoje aptikę ne kokių vaizdų.

VOKIETIJA

▪ (E). **Pabaltiečių kultūros dienos** įvyko Bremene nuo spalio 11 — 14 d. d. Programoje numatyti šie parengimai: spalio 11 d. 20 val. Bremeno naujoje rotušėje paskaita apie Livlandiją (prof. dr. P. Johansen). Spalio 12 d. 11 val. senojoje rotušėje E. Schaperio paskaita apie Pabaltės kraštus ir pabaltiečius iš vokiečių perspektyvos. Meninėje dalyje dalyvavo Bremeno muzikos ansamblis, kuris išpildė kūrinį „Iš Lietuvos" (M. Laurischkus). Tą pačią dieną Bremeno radiofono simfoninis orkestras radiofono salėje davė koncertą, kur buvo išpildyti pabaltiečių kompozitorių kūriniai. Spalio 13 d. „Liebfrauen" bažnyčioje įvyko pamaldos, kuriose dalyvavo choras ir solistai. Tarp išpildomų kūrinių buvo vienas ir V. Kačinsko. Tą pačią dieną Bremeno radiofone buvo pabaltiečių liad. muzikos koncertas.

▪ (E) **Angelė Rugieniutė** š. m. Münchene labai gerais mokslo pažymiais baigė Katalikių Vargdienių Seselių vedamą gimnaziją. Gimnazijos direktorės ji buvo pristatyta Bavarijos Švietimo ministerijai stipendijai gauti. Išlaikius konkursinius egzaminus, ji gavo Švietimo ministerijos ypatingai gabiems skirtą stipendiją ir numato studijuoti Müncheno universitete.

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA APIE MAŽĄJĄ LIETUVĄ

Neseniai Bostone išėjo iš spaudos jau dešimtasis „Lietuvių Enciklopedijos" tomas. Jame nemaža yra aktualios ir istorinės medžiagos apie Mažąją Lietuvą ir jos žymesnius žmones.

▪ **„Neues Deutschland"** ir **„Berliner Zeitung"** (abu leidžiami Berlyno sovietiniame sektoriuje) pastaruoju metu dažnai patiekia rašinių apie Pabaltijo kraštus, žinoma, su sovietine tendencija.

PRANEŠIMAS

Šiais metais sukanka 50 metų nuo pirmojo lietuvių moterų suvažiavimo Kaune ir Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos įsteigimo.

Šiam istoriniam lietuvių moterų gyvenimo įvykiui paminėti šaukiamas Argentinoje lietuvių moterų katalikių KONGRESAS šių metų gruodžio 7 ir 8 d. Lietuvių Aušros Vartų parapijos salėje, Avellanedoje (Brasil 835 su šia programa:

gruodžio 7 d.: 1) Kongreso atidarymas, 2) Dvi aktualiais moteriai klausimais konferencijos, skaitomos kviestinių paskaitininkių.

gruodžio 8 d.: 1) Iškilmingos pamaldos Aušros Vartų bažnyčioje, 2) Bendri užkandžiai, 3) Paskaita, 4) Diskusijos iškeltais šių dienų klausimais, 5) Meninė dalis, 6) Kongreso uždarymas.

Lietuvė moterie! Ar yra mums klausimų, kuriuos turime išspręsti? Kokie lietuvės moters uždaviniai? Kaip turime sutikti šių dienų naujenybes? — Apie tai ir panašius klausimus pasikalbėkime kongrese.

RENGIMO KOMISIJA

„Moteris ir Gyvenimas" skyrių veda mok. Elzė Diminskienė, Necochea 604, Hurlingham, Buenos Aires.

Lietuvių Katalikių Moterų Kongresui Argentinoje artėjant

Lietuvių tauta istorijos bėgyje parodė didelį tautinį subrendimą, gilų Tėvynės meilės jausmą ir savo tautinių papročių bei tradicijų gerbimą. Šiuos gražius tautos bruožus mums įskiepijo lietuvė moteris - motina. Ji buvo ir yra pirmoji ir pagrindnė mūsų tautos auklėtoja. Anais sunkiais mūsų tautos okupacijos metais, kai lietuviškas spausdintas žodis buvo okupanto uždraustas ir rusų žandarai stropiai sekė jo platinimą, o jo platintojai bei skaitytojai kišami į kalėjimus arba tremiami į tolimą Sibirą, lietuvė motina prie ratelio slaptai mokė savo vaikučius lietuviškai skaityti ir melstis. Sunkių dienos darbų išvarginta ji vakarais surado laisvo laiko papasakoti savo vaikučiams daug gražių pasakų, praeities prisiminimų ir padainuoti gražių liaudies dainelių. Vargas ir nedateklius jos nenuvedė į sielvartą arba pagiežos kerštą, bet pasitikėdama geruoju Dievuliu savo ramia motiniška širdimi ji mokino vaikučius melstis ir aukotis Dievui ir savam kraštui. Rami ir švelni motinos širdis įskiepijo savo vaikų širdyse meilę Dievui ir savajam kraštui, pagarbą seneliui, užuojautą vargšui.

Todėl nestebėtina, kad lietuvė moteris, kiek palengvėjus priespaudos naštai, išeina savo teisių ginti pilnai tautiniai subrendusi.

1907 m. įvykęs Lietuvių Moterų suvažiavimas Kaune tai geriausiai įrodo. Ji netik pasirodo pilnai tautiniai subrendusi ir pasiryžusi aktyviai kovoti už savo tautos teises, bet ir giliai religinga. Ji tautinius siekimus grindžia ant gilaus religinio pagrindo. Ir to išdavoje Lietuvių Moterų suvažiavimas įkuria Lietuvių Katalikių Moterų Draugiją, kuri kas metai plečiasi savo narių skaičiumi, stiprėja savo organizuotumu ir tobulėja naujais siekimais. L. K. M. Draugija iki 2-jo Pasaulinio Karo buvo viena skaitlingiausių geriausiai organizuotų lietuvių moterų organizacijų ir jos įtaka mūsų tautiniam ir valstybiniam gyvenimui buvo neįkainuojama. Ta įtaka veikė ir mūsų išeives lietuves moteris. Didžiosios mūsų išeivių kolonijos, kaip tai J. A. Valstybėse arba Argentinoje įsisteigė panašios, kad ir skirtingais vardais pasivadinusios L. K. M. Draugijos, kurių veikla tų kolonijų tautinėje ir religinėje srityse yra neginčijamai svarbi.

Deja, išeivija mūsų tautai padarė didelių nuostolių. Daug suaugusios, aktyvios pajėgos buvo atitraukta nuo tautos kūno ir nuo visų iš jos išplaukiančių gaivinančių bei stiprėjančių ryšių. Lietuvis išeivis, kuris savo kraštą apleido nepilnai tautiniai subrendęs, be gilaus religinio pagrindo pakliuvęs tarp svetimųjų, pasiklydo ir atitrūko nuo savos tautos. Kad taip yra mes matome iš mūsų Argentinos lietuvių gyvenimo. Lietuvių Argentinoje priskaitome iki trisdešimties tūkstančių. Iš jų apie trys tūkstančiai aktyviai dalyvauja įvairiose lietuviškose organizacijose ir galime skaityti pilnai tautiniai subrendusia lietuvių kolonijos dalimi. Dar kita tiek skaitykime neorganizuotų, bet tautiniam veikimui neabejingų, vienu ar kitu būdu prisidedančių prie lietuviško veikimo. O kur mūsų išeivijos didžiuma? Jie randasi tarp mūsų, bet jiems lietuvių tautiniai reikalai nebeaktualūs. Vieni jų nulenkė galvas raudonajam savo tautos okupantui ir pasidarė aršūs jo gynėjai ir propagandistai, o kiti dėl geresnio duonos kasnio ir patogesnio gyvenimo susisuko savo gūštose ir bijo į savo vaikus prakalbėti savo motinos kalba, tos kuri su ašaromis akyse išleido savo vaikelį į tolimą ir nežinomą kraštą ir kurios lietuviška malda kasdieną kilo pas Dievulį, kad tik jos vaikas išliktų geru ir doru lietuviu, kad tik nepasimestų tarp svetimųjų. Kurgi glūdi to greito ir didelio nutautėjimo priežastys? O jos glūdi tų nutautėjančių menkame tautiniame bei religiniame subrendime. Atvykdami iš tėvynės jie buvo nei tautiniai nei religiniai subrendę, o čia tarp svetimųjų ir tos mažutės tautinės bei religinės kibirkštys užgeso. Nes jie gyvendami tėvynėje nebuvo paveikti nei 1905 m. Didžiojo Vilniaus Seimo, nei 1907 m. Lietuvių Moterų suvažiavimo, nei 1918 m. Nepriklausomybės paskelbimo įvykiu.

Miela lietuvė, šiais metais sukako 50-tis metų, kaip Tavo motina vyko į tolimą Kauną organizuotai kovoti už savo tautos ir lietuvės moters teises ir ji sau ir savo tautai tas teises iškovojo: Lietuva tapo laisva ir lietuvė moteris naudojosi pilnomis vyro teisėmis, nes ji tų teisių buvo verta.

Š. m. gruodžio mėn. 7 ir 8 d.d. rinksis Argentinos lietuvės moterys iškilmingai paminėti savo motinų istorinio žygio. Neatsilik ir Tu. Būk verta savo motinos duktė. Geriausiai Tu ją pagerbsi sekdama jos pavyzdžiu. Burkis bendram tautiniam ir religiniam darbui. Tenelieka nei vienos lietuvės moters nuošaliai stovinčios nuo bet kokio tautinio ir religinio darbo. Tavo namuose tegul skamba lietuviškas žodis ir tautinė daina. Nebijok prabilti į savo dukrą ar sūnų savo tėvų kalba. Ta kalba tu užauginai, ta kalba Tave atvedė ir į šį svetingą kraštą. Pasijusk esanti ainė tų garbingų lietuvių moterų, kurios už savo krašto laisvę mirė karžygių mirtimi.

Tėvynė pavergta. Daug jėgų reikalinga laisvės kovoje. Tad į darbą, o Dievas Tau padės.

Tėviškės dukra.

Moteris — pasiaukojimo, kančios ir meilės ugnies puoselėtoja šeimoj, visuomenėj ir tautoje.

Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos tolimesnė eiga

TAUTINIS SUSIPRATIMAS

Lietuvių Moterų Draugija buvo nusistačiusi kelti tautinį susipratimą 1908 m. įsteigė Mergaičių Amatų ir Namų Ūkio Mokyklą, kurioje koncentravosi tautiškumo dvasia. Prieš karą draugijos įstaigos turėjo lietuvišką charakterį, moterų laikraštis „Lietuvaitė" suteikė tautiškumo dvasią. Pirmame draugijos suvažiavime aiškiai užakcentuojamas susirinkusiųjų Lietuvos pilietiškumas ir pabrėžiama, kad tauta, kadaise sudariusi taip galingą valstybę, turi atsikelti ir atsistoti ant savo kojų naujam gyvenimui. Tai buvo moterų nuoširdūs nusprendimai, realūs siekimai. Viešai ir slaptai tada buvo nešama šviesa ir tautinis susipratimas į liaudį, į kaimą. Nebijota net į oficialius valdžios atstovus prabilti vien lietuviškai nepakartojant rusiškai. Tokię drąsūs pasiryžimai rengė kelią į naują gyvenimą.

Šalia to, lietuviški vakarai, koncertai kėlė tautinį susipratimą. Taip pat vokiečių okupacijos metu draugijos įvairūs reikalavimai, peticijos okupantų aukščiausiai valdžiai del lietuviškų įstaigų kūrimo, del visuomeninio ir kultūrinio veikimo pasako, kad labai tuo laiku moterims rūpėjo tautos reikalai. Vėliau nepriklausomybės gynimas, kovos už ją gausūs rėmimai, pasiaukojimai, darbai ir protestai prieš kiekvieną pasikėsinimą ar mėginimą išplėšti ar net siaurinti tautos laisvę bei suverenumą rodo, kad kiekvienu momentu Lietuvos Moterys sekė ir prisidėjo prie Tautos reikalų.

Atsistačius Nepriklausomai Lietuvai ir gyvenimui nuėjus ramia kultūrinio darbo vaga, moterys neužmiršo tautinių reikalų: švęsdamos nepriklausomybės dešimtmetį daugelyje vietų pastatė sukaktuvėms paminėti Nepriklausomybės Kryžius. Juos tvarkė, sodino gėlėmis, atjausdamos mūsų brolių vilniečių sunkią prispausdos naštą ir būtiną atvadavimo reikalą, narės įsigijo Vilniaus pasus ir juos platino. 1930 m. — Vytuto D. Metais — skyriai buvo paraginti tuos metus ypatingai atžymėti. Vytautui Didžiajam pagerbti Lauksodžio skyrius pastatė jo motinai Birutei paminklą. Vabalninkų mergaičių žemės ūkio mokykla pavadinta Kunigaikštienės Birutės vardu. Tautinėse šventėse skyriai dalyvavo organizuotai, tautiškais drabužiais, kuriuos draugija pasirinko savo iškilmių rūbu.

A. Mikelionienė

Pasinaudota leidiniu „Mūsų Keliai", išleista Romoje, 1952 m.

VIRŠ VISKO – MEILĖ

Pearl S. Buck kiniečių kilmės amerikonė, gyveno ilgai Kinijoje ir parašė daug romanų vaizduojančių Kinijos gyvenimą. Jos romanai buvo apdovanoti Nobelio premija. Pearl S. Buck vyras, kaip ir ji, buvo kilęs iš mišrios kiniečių - amerikonų šeimos. Jis buvo Pekino universiteto rektorium. Užėjus komunistams jis pasiuntė savo žmoną ir sūnų Rene į USA, o pats pasiliko Pekine. Pradžioje jis dažnai savo žmonai rašydavo, bet griežtėjant laiškų cenzūrai, jie darėsi vis retesni ir pagaliau atėjo žinia, kad jis daugiau neberašys. Ši žinia tapo autorės liūdna paslaptimi. Savo romane „Virš visko — meilė" ji ir vaizduoja savo meilę ir gyvenimą kartu su vyru Gerhardu ir sūnum. Kai Rene suaugo, jis įsimylėjo į Albegrę, kuri autorės nuomone, nėra jam tinkama moteris. Pearl Buck eina kalbėtis su Albergrės tėvais ir jiems pasako, kad Rene nėra grynas amerikietis. Rene nedovanoja motinai šio žingsnio ir apleidžia namus. Pearl S. Buck skaudžiai pergyvena šį konfliktą. Ji kenčia sūnui išėjus iš namų ir tuos pergyvenimus aprašo anksčiau minėtame savo gyvenimo romane, kurio trumpą ištraukos vertimą čia patiekiame.

Red.

* * *

Namuose tylu. Kai aš rytą atmerkiau akis, žinojau, kad Rene jau nėra. Pilkas rytas! Smulkus lietus tarytum šydas dengė medžius ir ūkana veržėsi per langą į vidų. Užuolaidų vualis buvo atidrėkęs ir jos kabojo be jokio grakštumo.

Aš klausiausi, ar neišgirsiu Rene žingsnių. Atsikėlus uždariau langą ir pažiūrėjau į slėnį, kuris buvo po lietaus šydu. Neturėjau drąsos į Rene kambarį įeiti. Stengiausi galvoti apie Gerhardą, bet kadangi mano širdis jo nešaukė, tai jojo neatsakė. Negalėjau ir jo veido vaizduotėje matyti. Ir kai į erdvę įtempiau savo žvilgsnį, tai mačiau tik didelį nuotolį ir plačią žiaurią jūrą, kuri mus skiria.

Ėjau į Rene kambarį. Jis buvo tuščias. Lova paklota, viskas tvarkingai sudėta ir ta tvarka mane gąsdino. Kitais rytais jo rūbai būdavo ant kėdžių išmėtyti, batai išsklaidyti, atskleistos knygos ant rašomojo stalo pamestos.

Jo kambaryje visados būdavo didžiulė netvarka. Bėgau prie rūbų spintos. O, kaip nudžiugau pamačiusi visus Rene rūbus: rudą eilutę, darbo rūbai, švarkas ir kelnės. Ne! — mėlynos geriausios eilutės nebuvo! Ant stalo gulėjo knyga ir joje man adresuotas laiškas. Motinai? Ne — mamytei? Atsisėdau, nes jaučiau, kad stovėdama esu per silpna ši laišką skaityti. Rene rašė: „Mylima mama, aš išvykau Allegrės ieškoti. Aš noriu žinoti kodėl ji pasikeitė. Nesistenk manęs nei laišku, nei telefonu pasiekti. Kai galėsiu, aš pats sugrįšiu. *Rene.*"

Allegrės tėvai, po mūsų pasikalbėjimo išvyko ir nuo to laiko Rene manęs vengė. Man dabar nieko kito nelieka, kaip tik laukti. Kokia vieniša aš dabar pasijutau! Mano prisiminimams kelią vaizduotėje užstojo jūra. Aš verkiau. Verkiau savo sūnaus ir vyro. Mano namų durys Pekine man užrakintos. Raudonieji man juos atėmė.

Taip slinko mano dienos. Kartą grįždama iš miesčiuko pamačiau juodą avį su ėriuku besiganant. Šis vaizdas mane sujaudino ir manyje sužadino nesuprantamą džiaugsmą. Saulė maloniai švietė. Rami, bet apleista vieta. Avis ir ėriukas išsigando ir susiglaudę drebėdami žiūrėjo į mane.

„Nebijok manęs". O! Aš jau viena kalbu? Tai vienatvės pasėka. Esu tikrai vieniša. Manyje kilo noras tą avį ir ėriuką nusipirkti. Ir aš ją nupirkau. Po kelių dienų pastebėjau, kad ši motinėlė su ėriuku tikrai man paguodos teikia. Tai yra gilus motiniškumo ryšys, kuris, mane su šito krašto žeme riša. Aš turiu prie savęs gyvybę. Tarytum plonais siūlais turiu save prie jos rišti, kad manęs su šaknimis neišrautų. Juk pagrindinė šaknis jau išrauta, jos čia nėra. Ji mano gyvenime kartu su Gerhardu ir mūsų meile palaidota. O vienok turiu šaknis į šito krašto žemę leisti. Ar tai pavyks? Esu taip viena! Neturiu jokios žinios iš sūnaus. Iki šiol atsispyriau pagundai Rene ieškoti. Būtų lengva paimti telefono ragelį, pašaukti Allegre ir paklausti: „Ar yra Rene, ar galiu su juo kalbėti?" Tačiau aš tai nedarysiu. Mano sūnus jau suaugęs vyras, o aš turiu išmokti būti viena.

Taip slinko dienos, ir kai mano širdis aprimo, ir kai aš vėl atgavau lygsvarą, likimas suteikė man šią dovaną — Rene sugrįžo. Jis grįžo naktį. Aš nuo menko šlamėjimo pabudau. Girdėjau, kai jis virtuvės duris uždarė. Jos buvo užrakintos ir tik Rene jų raktą turėjo. Jis atidarė ir uždarė šaldytuvo duris. Ir tai aš girdėjau. Ką aš turėjau daryti? Manyje degė noras šokti iš lovos ir nubėgus jį apkabinti. Tačiau savo vienumoj aš išmokau būti atsargesne. Jau nebesvarbu, ką aš jam duoti norėčiau, bet svarbu, ką jis priimti norės. Jei kartą išėjo iš namų ir tai pakartoti jam jau nebus sunku. Jis išmoko gyventi be manęs ir mūsų namų. Ne, aš nesikelsiu iš lovos. Rytoj, jei jis norės, tegul mane savo sugrįžimu nustebina, o aš nuduosiu nustebusią. Vaikiško pasitikėjimo dienos jau praėjo. Aš gulėjau lovoje. Silpna mėnulio šviesa krito ant mano lovos. Aš klausiausi: jis valgė. Daug valgė. Pamažu pastūmė kėdę. Js nenorėjo manęs pažadinti. Teisingai elgėsi. Ir aš teisingai pasielgiau. Ir tada, kai jis savo kambaryje užmigs, aš jo neisiu pažiūrėti, o tačiau buvau tokia laiminga, kad jis sugrįžo. Kai viskas nurimo aš norėjau užmigti. Bet aš taip tik maniau. Kaip galėčiau užmigti nesužinojusi, kaip jam einasi? O vistiek aš pas jį neisiu. Nors mus tik siena skyrė, bet jis buvo taip toli, lyg mano vyras Pekine. Siena buvo tarp mano sūnaus ir manęs. Mano sūnus tapo vyru. Aš tai supratau. Aš turėjau laukti, kol jis man pasakys, kaip mes nuo šiol toliau gyvensim. Ar jam reikės moti-

SEKMADIENIO RIMČIAI

PAVOJINGA KĖDĖ

Ar pasaulyje yra blogo? Jeigu žmogus būtum neregys ir kurčias, tai patyrimu ir širdimi įsitikintum, kad žmonių širdyse ir jų elgesyje yra daug piktosios dvasios pasėtų piktžolių. Apie širdį net geru atrodančio žmogaus neretai teisingai sakoma, kad kirminas išsivysto ir gražios gėlės žiede. Jeigu norėtume būti dideliais optimistais ir tvirtintume, kad bent gerų katalikų sielose nėra likę gimtosios nuodėmės pasėkų, kad bent į katalikus neturi įtakos jų pačių prigimties silpnybės, piktosios dvasios pastangos ir aplinka, tai besidžiaugdami tokiu optimizmu, dažnai apsigautume ir patys su savimi, ir su kitais.

Iš kitos pusės, tačiau ne tik mus supančioję gamtoje ne viskas yra taip, kaip atrodo žmogaus akiai. Ir bloga ne viskas yra taip, kaip atrodo. Žmonių elgesys ir jie patys ne visada yra blogi, kai kitų akims ir protui taip atrodo, kaip žmonės apie juos sprendžia. Daugybė žmonių veiksmų, kuriuos kiti blogais laiko, nėra tokiais, kaip žmonės mano. Mes esame bejėgiai atspėti ir įvertinti žmogaus valią, jo bendrąjį nusiteikimą , to meto vidaus būklę, visokias aplinkybes, turinčias įtakos į žmogaus protą, valią ir jausmus. Apie žmogaus tikrąją vertę, apie jo veiksmų tikrąją vertę mes galėtume spręsti tik tada, jeigu jis pats nuoširdžiai atvertų savo širdies paslaptis. Be paties žmogaus pagalbos ir atvirumo jo negali pažinti ir suprasti joks kitas žmogus, niekas negali suprasti asmens ir jo veiksmų tikrosios vertės. Kiekvienas žmogus kitam žmogui yra neatspėjama paslaptis, ir dėl to daugelis žmonių aplink mus ir daugelis jų veiksmų nėra tokie, kaip mums atrodo. Blogos valios žmonių, iš blogos valios atliekamų veiksmų yra daug mažiau, nei iš pirmo įspūdžio atrodo. Net ir apie tokius dalykus, kurie yra blogi, atskirais atvejais yra sunku kitame asmenyje nustatyti blogumo laipsnį.

Daug blogesnis dalykas už tą žmonių bejėgiškumą teisingai kitą įvertinti yra palinkimas kituose aplink save pamatyti krislus, o savyje nepastebėti rąstų. Mums Dievo patartas ir naudingiausias nusiteikimas yra žvelgti į save. Yra ir teisinga, ir žmogui visada naudinga save laikyti klystančiu žmogumi. Yra būtina dažnai ir su dėmesiu savo silpnybes prisiminti, jas pasvarstyti, apgailėti ir dėl paties savęs, ir dėl kitų žmonių, ir dėl Dievo.

Pasitaiko, kad negali išvengti nepamatęs kito žmogaus silpnybės. Tokiu atveju pirmiausia reikia žvelgti į save, ar tavyje nėra tos pačios silpnybės ar klaidos Jeigu kada staiga pamatytum deganti tavo kaimyno namą, tai savaime pirmiausiai žvelgtum, ar kartais nedega ir tavo namas. Taip elkimės ir pamatę kuriame nors žmoguje silpnybę. Kitų silpnybių jieškoti, jas stebėti niekad nereikia, tačiau tokiam žmogui, kurs yra nusiteikęs save pažinti, save taisyti ir tobulinti, neišvengiamai pamatytos kitų silpnybės bus net naudingos, nes tai bus jam paraginimai žvelgti į save ir taisyti savas silpnybes.

Pastebėjus kito žmogaus silpnybę ar klaidą visada reikia atsiminti dar vieną svarbų dalyką. Ne kiekvienas žmogus turi teisės ir pareigos kitus žmones teisti. Yra asmens, kurie turi pareigą. Tėvai privalo stebėti savo vaikus. Dvasiniai ganytojai turi žinoti savo ganomųjų elgesį. Jaunimo auklėtojai turi stengtis žinoti jų atsakomybei patikėtą jaunimą. Tie visi turi budėti. Dažnai bus geriau ir teisingiau, kad, įtarę kur nors ir ką nors esant netvarkoje, jie nebus linkę nuolaidžiai ir geraširdžiai viską pateisinti ir tylomis praleisti. Jų pareiga yra viską teisingai ištirti ir, kas taisytina, pataisyti. To iš jų reikalauja ne tik artimo meilė, o ir teisingumas.

Visi kiti, tokios pareigos neturintieji, užuot pasmerkę kito žmogaus elgesį, geriau padarys pajieškodami ar yra kuo žmogų pateisinti. Ko negalima pateisinti, klystantį žmogų reikia užjausti ir žiūrėti, kaip ir kuo tam žmogui galima padėti, taip ir padaryk, ir artimo klaida telieka tarp judviejų. Jeigu tavo pagalba jam padėjo, apie matytą klaidą niekam nekalbėk, kad žmogui nepadarytum nemalonumo ir jo nepažemintum. Jeigu klystantis žmogus tavęs paklausė, tada geriau bus jo klaidos nesakyti net tiems, kurie turi pareigą rūpintis jo elgesiu, kaip tėvai, ganytojai ar auklėtojai. Jeigu žmogus klaidą kartoja ir pats negali jam padėti, tada yra pareiga įspėti tuos, kurie turi rūpintis klystančio elgesiu. Matant klystantį žmogų ir nieko nedaryti gali būti ne tik klaida, o net nusikaltimas artimo meilei, o kartais ir teisingumui. O svarbiausia, ko neužmiršta geras žmogus, matydamas kitą klystantį, tai už klystantį pasimelsti. Bažnyčia viešai meldžiasi už visus aklydusius ir nusidėjusius. Teisingasis Jobas meldėsi už savo vaikus iš anksto, kad, susirinkus jiems papuotauti, su jais kas blogo neįvyktų. Reikia melstis ne tik tėvams už savo vaikus, auklėtojams už savo auklėtinius, ganytojams už savo ganomuosius. Kiekvienam žmogui dera pasimelsti už matomą ar žinomą klystantį artimą, tikintiesiems dera melstis už visus klystančius — žinomus ir nežinomus.

Šv. Jono Vianney vienas kaimynas klausė patarimo, kaip kovoti su savo ganomųjų silpnybėmis. Pirmas dalykas, kurio šventasis klausė savo kaimyno, buvo — kiek jis už savuosius meldžiasi ir atgailoja. Tai pirmas paklausimas, kurį turi sau užduoti ne tik sielų ganytojai, bet visi vaikų tėvai ir visi jaunimo auklėtojai.

Taip reikia žiūrėti į žmonių klaidas ir silpnybes. Kam luomo ar nors laikinės pareigos to neįsako, nesėskime į teisėjų kėdę žmogų teisti ir pasmerkti. Kas ne iš pareigos kėsintųsi toje kėdėje atsisėsti, tas pats bus Dievo teisiamas. Klystantį žmogų užjauskime ir norėkime jam padėti iš klaidos pasitaisyti.

Iš knygos „Trisdešimt meilės žodžių"

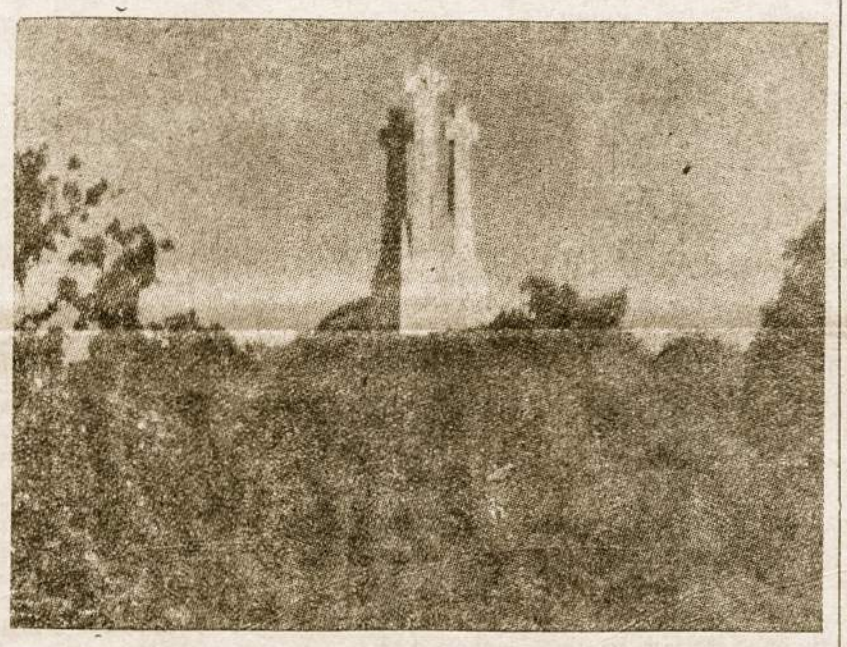

Trijų kryžių kalnas Vilniuje. Šiuos kryžius bolševikai nugriovė, nes jie jiems priminė anksčiau rusų nužudytus tris lietuvius pranciškonus.

nos, gal draugės, o gal vyresnio amžiaus moteries, kurią jis savo motinoj mato? Aš laukiau. Laikas slinko taip pamažu. Aš maniau, kad jau kelios valandos praėjo, o buvo vos valanda ir dešimt minučių praslinkusios. Aš neuždegiau šviesos ir nudaviau mieguistą ir abejingai paklausiau: „Ar tai tu, Rene?" Kas gi galėjo kitas būti! Ir tokiais nereikšmingais žodžiais išreiškiau taip svarbų pergyvenimą.

SANDVIČIUKAI SU AGURKU

Raugintus agurkus supiaustyti ritiniukais ir apdulkinus pipirais palikti lėkštėje.

Juodą duoną aptepti šiuo tepalu: į ištrintą sviestą įdėti krienų arba smulkiai kapotų įvairių žalumynų: petruškėlių, svogūnėlių ar salotų. Agurkų ritinlukus nušluostyti švaria šluoste ir jais apdėti jau aptepta duoną. Agurkais apdėtus sandvičius galima papuošti alyvomis.

* * *

Praeitame „Moteris ir gyvenimas" numeryje įsibrovė ši korektūros klaida: ... rašė eilėraščių, kurie buvo diktuoti jos vyrui", turi būti: „... rašė eilėraščius, kurie buvo dedikuoti jos vyrui".

Toliau: „... kai muzika pasiekia lakias sielos gelmias". Turi būti: „... Kai muzika pasiekia tokias sielos gelmes".

Pirmoji Apžvalginė Lietuvos Architektūros paroda S. Paulyje, Brazilijoje

Parodą atidarė S. Paulo valstybės gubernatoriaus įgaliotinis, Gubernatūros ceremonijų šefas, Dr. Cornelio Procopio de Araujo Carvalho. Atidarymo prakalbą pasakė parodos globėjas S. Paulo Lietuvos konsulas P. Al. Polišaitis. Atidaryme dalyvavo S Paulo miesto burmistro įgaliotinis Dr. Armindo Cardoso Rocha, kitų valstybių konsulai, S. Paulo lietuvių kolonijos visuomenininkai: prel. Kaz. Miliauskas, Dr. Eliz. Draugelis, dail. Vl. Stančikaitė - Abraitienė, dail. Ant. Kairys, dail. R. Kasperavičius, raš. Kar. Pažėraitė, inž. J. Antanaitis, inž. Vinc. Abraitis, Liet. Katalikų B-nės choras ir jaunieji ateitininkai, pasipuošę tautiniais rūbais, L. Špuras, A. Pavilonis, radio valandėlės „Tėvynės Garsai" kolektyvo nariai: Prof. Ant. Stonis, Agr. A. Boguslauskas, J. Valavičius, Dipl. ekon. H. Valavičius, Kap. J. Čiuvinskas, Inž. M. Mitrulis, J. Bratkauskas, P. p. Sliesoraičiai ir kt.

Tuoj po iškilmingo atidarymo, Architektūros Parodą aplankė J. E. S. Paulo kardinolas Dom Carlos Carmello Vascocellos Motta, kuris tuo pat metu (18 val.) ir tuose pačiuose rūmuose atidarė Pirmąją Vaikų parodą, suruoštą brazilų intelektualų ir kultūrininkų. Aukštiesiems svečiams: Gubernatoriui ir S. Paulo Kardinolui paaiškinimus darė šios parodos organizatorius Stat Inž. - dail. Mikalojus Ivanauskas. J. E. Kardinolas apleisdamas parodos salę, brazilišku paprociu, paplojo organizatoriui per petį, pareikšdamas džiaugsmą lietuviška religine ir tautine architektūra ir pažadėjo dar kartą sugrįžti ramiam ir gilesniam susipažinimui.

Visus kitus brazilų intelektualus informavo Reprezentacinio Komiteto nariai.

Parodos įamžinimui radio val. „Tėvynės Garsai" kolektyvo nario p. Kublicko pastangomis yra ruošiama garsinė filma.

Svečiams ir lankytojams išsiskirsčius, 22 val. pirmoji parodos diena buvo uždaryta organizatoriaus šeimos trijulės: Mikalojaus, Elenos ir Kastyčio Ivanauskų.

Pirmosios Apžvalginės Lietuvos Architektūros parodos proga, Stat. Inž. Mikalojus Ivanauskas parašė trumpą lietuviškos architektūros raidos studiją, kurią į portugalų kalbą išvertė rašytojas kan. Aleksandras Arminas - Ališas ir Prof. Dr. Kun. Antanas Ausenka. Išleido S. Paulo parodos rėmėjai - patriotai. Reprezentacinė brošiūra yra išleista gerame popieriuje, 28 puslapių 26 iliustracijomis. Turinį sudaro šie skyriai: Lietuviškos architektūros raida, Priešistorinis laikotarpis, Lietuvos kryžiai ir koplytėlės, Gotiko, Renesanso, Baroko, Rokoko, Klasicizmo stiliai Lietuvoje ir tautinės kultūros periodas — Lietuviškoji architektūra. Ši studija portugališkai pavadinta: Arquitetura lituana.

Lietuvos Architektūros parodą S. Paulyje iki lapkričio 3 d. aplankė virš šimto dvidešimts tūkstančių žmonių.

Paroda labiausiai įdomavosi brazilų kultūrininkai ir lenkai. Iš lietuviškos visuomenės pusės daugiausiai parodą lankė vietos inteligentija ir paskiri meno mėgėjai.

Spalio revoliucijos 40 metų sukaktis ir Lietuva

(Elta). Lietuvoje ir kitose Sovietų Sąjungos respublikose su dideliu iškilmingumu buvo pamintėa 40 m. bolševikų revoliucijos sukaktis ir jos atsiekti „laimėjimai". Tačiau, visiems yra žinoma, ką atnešė toji revoliucija Rusijai ir visai eilei kitų tautų. Žmonės sukilo prieš caro valdžią, nuvertė ją ir tikėjosi susidaryti demokratišką, labiau socialiu teisingumu paremtą santvarką. Užtenka tik atsiminti, ką reikalavo Petrapilio sukilę miesto darbininkai dar 1917 m. kovo mėnesį, sudarę savo darbininkų tarybas:

„Visiems, be jokio skirtumo, pilnutinė amnestija!

Žodžio, spaudos, susirinkimų laisvė!

Betarpiais, slaptais, visiems prieinamais rinkimais rinktas parlamentas!

Vieton policijos organizuojama milicija turi priklausyti savivaldybėms!

Demokratiniu būdu renkamos savivaldybės!"

Tokius ir panašius reikalavimus kėlė Rusijos darbininkai revoliucijai prasidėjus. Reikalavo duonos ir laisvės. O tautos, kurios buvo valdomos caristinio režimo, reikalavo laisvo apsisprendimo ir nepriklausomybės.

Tačiau spalio 25 d. (lapkričio 7 d.) saujelė bolševikų demagogų, padedama grįžtančių iš fronto kareivių, jau paėmė revoliucijos vairavimą į savo rankas ir nuo tos pat pirmos dienos visi revoliucijos idealai, dėl kurių buvo dirbta ir kovota ir mirta, liko sutrypti po kojomis. Tai retas istorijoje atsitikimas, kad revoliucija taip radikaliai būtų nukreipta į visai atvirkščią pusę: vietoj laisvės įsigalėjo griežtas policinis režimas, vietoj parlamento atsirado siauros grupės diktatūra, vietoj duonos —badas, vietoj laukiamo gerbūvio — nuolatinis skurdas, ir taip per keturias dešimtis metų!

Skaudžiai nukentėjo Rusijos gyventojai, leidę bolševikų saujelei pasiglemžti revoliucijos vairą į savo rankas, bet dar skaudžiau nukentėjo visa eilė nerusų tautų, kurios iš revoliucijos tikėjosi savo gimtiesiems kraštams laisvės, o pateko į didžiausią pasaulio istorijoje tautų kalėjimą, vadinamą Sovietų Sąjunga. Tiesa, ne taip jau lengvai sekėsi bolševikams tas tautas iškart pavergti. Įsidėmėtina, kad Ukraina, Gruzija, Armenija, Kazokija, Kazachstanas, Jakutija, Baltgudija, tuo labiau Lietuva, Latvija, Estija ir keli kiti nerusų kraštai spyrėsi prieš rusų bolševikų centralizmą ir sudarinėjo netik atskiras revoliucines tarybas, bet ir pasiskelbė nepriklausomomis valstybėmis. Tačiau neilgam. Įsigalėję rusiškieji bolševikai, radę talkininkų tų atskirų tautų tarpe ir pateko Maskvos vergijon, kurioje ir iki šiandien tebrėa.

Lietuvą taip pat jau tuomet buvo norėta padaryti bolševikinę. Bet tai nepavyko. Gyventojų dauguma, jau ir taip išvarginta karo negerovių, kratėsi nuskurusių ruskių, siūlančių žmonėms bolševikinį „rojų". Bet pats didžiausias stabdis bolševikams Lietuvoje įsigalėti buvo lietuvių tautos ryžtingumas siekti savistovaus, laisvo gyvenimo. Vinco Kudirkos žodžiai „Lietuva, tėvynė mūsų", giliai buvo šaknis įleidę gyventojų sąmonėje. Ir ką tada darė Lietuvos bolševikų saujelė? Darė tai, ką ji pakartojo ir 1939/40 metais: **šaukėsi raudonosios armijos pagalbos.**

Štai pačių bolševikų prisipažinimas („Priekalas", Maskva, 1933 m.):

„Tai vertė taip pat Lietuvos darbininkų klasę ir jos reikalų gynėją - komunistų partiją, ieškoti sau sąjungininkų, ir ji rado jų Sovietų Rusijos darbininkų ir valstiečių raudonosios armijos asmenyje... Lietuvos sukilusieji darbininkai ir vargingieji valstiečiai, komunistų partijos vadovaujami, turėjo pasikviesti sau pagalbon raudonąją armiją".

Neturėdami gyventojų masių pritarimo, Lietuvos bolševikai Spalio revoliucijos bolševikinių padarinių nepajėgė atnešti į Lietuvą, tad ir šaukėsi raudonosios armijos pagalbos. Bet toji anais laikais nebuvo stipri. Tai buvo daugiau bandos, kurias iš Lietuvos pakraščių išvyti nebuvo ypatingai sunku. Jas ir išvijo.

Kaip anuomet, taip ir šiandien sovietinis režimas Rusijoje laikosi tik ginklo pagalba, visus 1917 m. vasario - kovo mėn. revoliucijos oba.sius kojomis sutrypęs. Kaip anuomet, taip ir šiandien Lietuvos bolševikų visos viltys ir stiprybė, visa galia ir valia yra sudėti į Kremliaus vairuojamą aparatą. Bet kaip anuomet, taip ir šiandien rusų bolševikų pavergtos tautos laukia išsilaisvinimo iš to tautų kalėjimo. Spalio revoliucija nebuvo paskutinė. Pavergtųjų tautų revoliucija kurią nors dieną išlaisvins iš tautų kalėjimo.

— — —

Neįsivaizduojama atomų mažybė

Neseniai pasirodžiusioje knygoje „Desing of the Universe", mokslininkas F. Kahn mėgina skaitytoją supažindinti su atomų pasauliu, kuris labai sunkiai tesuprantamas. Atomai yra toki mažyčiai, kad viename šaukštelyje jų telpa 50.000.000.000.000.000.000. Jei iš mažyčio arbatinio šaukštelio būtų semiama tik po vieną atomą iš karto ir per sekundę būtų galima taip išsemti trys atomai, tai per metus laiko tebūtų išsemta tik 100.000.000 atomų, ir tai nesudarytų jokios žymės šaukštelyje. Žmogaus kūne yra tiek daug atomų, kad norint išreikšti tai skaičiais, reikėtų prie vieneto prirašyti 28 nulius.

Nežiūrint savo mažumo atomai nėra kieta masė, o juose yra tarpai -erdvė panašiai tokio dydžio proporcijos, kaip tarp planetų saulės sistemoje. (Saulė su savo palydovais — Marsu žeme, Saturnu Jupiteriu ir kt. yra tik mažytis atomas visatoje). Jei planetos laikosi dėka traukos jėgos, tai atome vyraujanti yra elektros jėga. Elektra teikia didelę jėją atomams ir juose randamas nepaprastas sukimosi greitis, kuris milijonus kartų prašoka judesius saulės sistemoje.

Saulės sistemoje, mažesnės planetos, traukos jėga palaikomos, sukasi apie didesnes. Saulė yra didesnė už apie ją besisukančias planetas. Atome branduolys (centrinė planeta) mažai kuo skiriasi nuo savo „planetų" — elektronų. Elektronai yra visi vienodo dydžio. Elektronai sukasi apie branduolį įvairiai, sudarydami globalinį pavidalą.

Norėdamas autorius ryškiau pavaizduoti atomo dalelių erdves vartoja tam keletą pavyzdžių. Girdi, jei iš visų atomų, iš kurių susideda žmogus, būtų pašalinta tuščios erdvės, tai visas žmogus taptų tik bakterijos dydžio, visa žmonija būtų galima sutalpinti į siuvamą antpirštį, viso pasaulio per metus pagaminamas plienas sutilptų į žasies kiaušinį, o Eifelio bokštas tebūtų tik kaip plona adata.

Žinant tai, nesunku suprasti, kodėl šiluma pereina per geležies plokšteles, kodėl radijo ir televizijos bangos pereina per sienas.

Elektronai aplink savo branduolį per sekundę lekia neįsivaizduojamu greičiu — šešis milijonus bilijonų kartų. Tokia sistema yra kietesnė už bet kokią pasaulyje randamą kiečiausią medžiagą, ir dėlto taip sunku vieną atomą įspausti į kitą ar iškreipti jį iš savo sukimosi lauko.

Daugiau tolerancijos

— Visuomet atydžiai išklausyk, ką kiti žmonės turi pasakyti. Neužmirškime, kad kiekvienas žmogus, kaip silpnas bebūtų, yra įdomiausias sutvėrimas žemės paviršiuje.

— Visuomet stenkimės būti lygūs su tais žmonėmis, su kuriais kalbamės, neužmirštant, kad kiekvienas žmogus yra vertas savęs.

— Niekad kito žmogaus nekritikuok, nes kritikuodamas parodai, kad statai save aukščiau už jį. Sveikas patarimas yra daug geriau, negu kritika.

— Nepiršk žmogui savo politinių ar religinių įsitikinimų. Mėgink žmogų įtikinti gyvenimo pavyzdžiais, o ne „kas aš".

— Išmok reikšti kitiems užuojautą bei simpatiją iš širdies, nes kiekvienas supranta, ar jį užjauti ar ne.

— Neužmiršk, kad kiekvieno žmogaus pažiūros taip skirtingos, kaip įvairių gėlių spalvos. Taigi, būk tolerantas ir mėgink kitą suprasti taip, kaip jis save perteikia. Nemėgink kitą perdirbti pagal savo skonį ir pažiūras.

— Niekuomet nespręsk apie žmogų iš pirmo pamatymo ar susitikimo, nes pirmas įspūdis dažnai klaidingas. Visuomet stenkis rasti žmoguje ką nors gero, ne blogo.

— Neužmiršk, kad kiekvienas žmogus turi širdį ir jausmus. Jei tu esi mokytas ar turtingas, bet neturi širdies nei gailesčio kitiems, tu esi niekas. Ką tu turi rankoje, tai yra tik laikinas dalykas; bet ką turi širdyje, pasiliks su tavimi amžinai.

— Būk kitiems geras kaip tik gali, kam tik gali, kada ir kur gali, o tada tikrai visiems aplinkui gyventi pasidarys šviesiau ir maloniau.

SKAUTŲ SKYRIŲ

veda

REDAKCINĖ KOMISIJA

LAPKRIČIO 23-SIOS KARIUOMENĖS ŠVENTĖS SUKAKTIES PROGA KARO VETERANĄ SKTN. GEN. TEODORĄ DAUKANTĄ, LIETUVOS KŪRĖJUS SAVANORIUS, PARTIZANUS IR BUVUSIUS KARIUS SVEIKINA

Lietuviai Skautai Argentinoje

Lietuviai Jubilėjinėje Tarptautinėje Stovykloje

(Tęsinys iš praeito „Laiko" nr.)

Lietuviams teko dalyvauti džiamborės ir Rover Moot'o pastovyklių lauzų ir teatro pasirodymuose. Svarbesniais atvejais taikininkavo vieni antriems. Skiltininko V. Aneliausko vadovaujama skiltis dainavo per BBC Birmingham'o radio stotį. Paukiai nuskambėjo pora lietuvių liaudies ir skautiškų dainelių akordeonu sugrojant pora lietuviškų melodijų ir po to skiltininkas V. Aneliauskas prabyla į radio klausytojus apie Lietuvą ir jos skautus angliškai. Teatro pasirodymuose mūsiškiai dalyvavo su tautiniais šokiais ir dainomis pritariant turimam orkestreliui. Visur po savų pasirodymų sulaukdavo didžiausių ovacijų. Ar bereikia geresnės propagandos mums ir mūsų kraštui.

Žymieji svečiai. Be visos eilės lietuvių draugų iš anglų ir kitų tautų skautų vadovų, lietuvius aplanke Lichtenšteino princas Emanuelis, kuriam rugpiūčio 8 d. iškilmingoje sueigoje buvo įteiktas Geležinio Vilko ordenas. Po šių iškilmių jis, lydimas Lichtenšteino skautininkų dalyvavo vaišėse pas lietuvius skautus. Čia taip pat dalyvavo latvių ir estų ministeriai atvykę iš Londono. Latvių ministeris Zarinš savo kalboje perdavė mūsų ministerio Balučio sveikinimus, kuris dėl negalavimo pats negalėjo į mūsų skautų iškilmes atvykti.

Šiose iškilmėse dalyvavo taip pat ir anglų skautininkas Distrikto Comisioner G. W. Hutchinson, didelis lietuvių bičiulis, kuris yra mūsų skautų sąjungos apdovanotas Padėkos ordenu mūsų skautijai ir pora kitų anglų skautininkų, kurie 1933 m. drauge su Lordu Boden Powell'iu lankėsi Lietuvoje.

Kitą diena lietuviai drauge su kitais egzilais buvo suruošę pagerbimo arbatėlę visiems pavergtų tautų skautų draugams ir aukštiems Jubilėjinės Džiambore pareigūnams ir Tarptautinio Skautų judėjimo vadams.

Ši egzilų arbatėlė, virto į didžiulę šventę, joje dalyvavo gen. Spray, gen. Lockhart, K. W. Hurll, K. H. Stevens, Mr. Gold, col. J. S. Wilson, princas Emanuelis, antrosios postovyklės viršininkas, kurio žinioje buvo egzilų skautai ir visa eilė kitų tautų vyriausiųjų skautininkų ir vadovų. Svečiai buvo pavaišinti arbatėle ir pyragaičiais ir buvo parodyta kiekvienos egzilų tautos skautų paruoštos programos. Lietuviai kaip ir visur kitur iš egzilų skautų ir net pačioje stovykloje išsiskyrė iš visų kitų skautų savo programomis ir gražiausiais pasirodymais atkreipdami visų dėmesį. Tą dieną iš Müncheno spepcialiai atvyko Voice of Amerika atstovas dr. Dambrava, kuris kaikurias programų dalis bei įžymiųjų asmenų kalbas, skirtas mūsų pavergtiems broliams už geležinės uždangos įrašė į fonomagnetines juostas. Ypač jautrias kalbas pasakė mūsų skautų draugas princas Emanuelis ir suomių Vyriausias Skautininkas.

Paskutinę Džiamborės dieną lietuvius ir kitus egzilų skautus aplankė Britų Skautų Šefas Lordas Rowallan. Brolis Vilius Fidleris pristatė jam išsirikiavusį lietuvių skautų vienetą ir įteikė jam dovaną lietuvišką charakteringą koplytėlę. Britų skautininkas savo kalboje reiškė viltį, kad čia mes pasisėmę skautiškos dvasios ir toliau tęsime skautavimą dar tvirčiau ir sekmingiau kaip ir iki šiol, kuris yra pavyzdžiu daugeliui išplaukiantis iš savo pavergto krašto meilės ir pareiškė, kad tikįs galėsiąs greitu laiku kaip ir Baden Powell'is aplankyti Lietuvos skautus jų laisvajame krašte. Atsisveikindamas kiekvienam lietuviui paspaudė kairę ir įydimas mūsų vadovų apleido mūsų stovyklos rajoną.

Priartėjo ši visų nelaukiamoji paskutinė bet įspūdingiausioji Džiamborės valanda tai didysis vėliavų paradas. Į milžiniškai apšviestą garbės tribūną orkertrams grojant, į orą lekiant tūkstančiams įvairiaspalvių raketų visų tautų vėliavos alfabetine tvarka rikiavosi garbės tribūnoje, nešamos anglų skautų, lydimos kiekvienos tautos atstovo, kuriam buvo įteikta tribūnoje Džiamborės paminklinė lenta. Ši garbė atiteko mūsų jauniausiam reprezentantui Romukui Aniliauskui, kuris su dideliu išdidumu žengė šalia vėliavos ir priėmė skirtą dovaną iš Lordo Rowallan rankų.

Koks džiaugsmas ir susijaudinimas netik lietuvių skautų tarpe, bet ir šiame dideliame būryje Anglijos lietuvių, kurie dalyvavo šiose iškilmėse, kad lietuviams pavyko prasiskinti sau kelią ir lygiateisiai dalyvauti kitų tautų draugystėje tarptautiniuose santykiuose.

Išvadoje tenka pasidžiaugti, kad šioje Tarptautinėje Jubilėjinėje Džiamborėj mūsų skautai aukštai iškėlė mūsų tautos trispalvę, parodydami kad neveltui jie kovojo už savo teises. Šiame didžiuliame tautų susibūrime mūsų jaunieji reprezentantai netik, kad buvo nuolat daugelio dėmesio centre, kuriuo pelnė tūkstančius naujų draugų ir didžiausias simpatijas mūsų pavergtajam kraštui. Didžioji anglų spauda, radijas ir televizija ne vieną kartą rašė apie mūsų skautų pasirodymus paliesdami ir padarytas didžiasias skriaudas mūsų tautai ir kraštui.

Šis paskutinysis mūsų jaunųjų ambasadorių žygis ir darbas tebūna mums visiems pavyzdžiu kaip ir kur reikia ieškoti draugų ir kad ne kabinetuose garsinti mūsų pavergtos Tėvynės vardą, bet tautų jaunimo tarpe, kurie savus įspūdžius parveš ir paskleis savose tautose. Mūsų visiems veiksniams reikėtų į tai atkreipti daugiau dėmesio ir panašius susibūrimus priimti su didesniu dėmesiu.

B.B.C.

GINKLAI

Kai šiandien stebimės, o dažnai ir baiminamės nepaprastai ištobulintais raketiniais bei atominiais ginklais, vis rečiau ir rečiau gal begalvojame apie ginklus, kuriems gaminti nereikia milžiniškų ir slaptų įmonių, kurių gamybos paslaptys niekada negali būti priešų iššinpinėtos. Tas ginklas yra *žmogus*, jo *laisvės trokštanti dvasia*, sprogstanti tyliai, bet taip stipriai, kad ir tvirtas griūva, o silpnas keliasi.

Su tuo ginklu išėjo pirmieji mūsų savanoriai. Išėjo ir Tėvynei laisvę parnešė. Su tuo ginklu nesiskyrė nė *Lietuvos kariuomenė*. Tą ginklą — nuo seno visų tautų išbandytą ir patvarų — naudoja *dabartinis partizanas*. Naudos jį ir *ateities karo laisvės kovotojai*. Užgrūdinta geležis laimi tik užgrūdinto vyro rankose.

Sustokime ir pamastykime apie tai Lietuvos Kariuomenės šventės proga. Pamastykime ir gaminkime pačius stipriausius ginklus. Nesižavėkime svetimų tautų laisvėmis, kai savasis brolis jos neturi. Būkime tikrais lietuviais, budėkime dėl ateisiančios apsisprendimo valandos.

Lietuvos gyventojai agituojami ruoštis karinei gynybai

NEPAPRASAS SUVAŽIAVIMAS "GYNYBINIAM - MASINIAM" DARBUI PAGERINTI

(Elta) Spalio mėn. Vilniuje, partinio politinio švietimo namuose, įvyko susirinkimas, kuris ir dėl savo dalyvių sudėties ir dėl gvildenamų klausimų buvo nepaprastas. Jis buvo skirtas „gynybos masinio darbo pagerinimui", o jame dalyvavo partijos ir vyriausybės viršūnės, aukščiausios tarybos deputatai, komjaunimo, Liet. Raud. Kryžiaus draugijos atstovai, partijos rajonų komitetų sekretoriai, L.D.A.A.L.R. miestų, rajonų ir pirminių organizacijų atstovai, taip pat fizinio lavinimo ir sporto atstovai. Dalyvavo ir LDAALR centro komiteto pirmininkas „Sovietų Sąjungos didvyris" generolas pulk. Bielovas.

Turbūt neatsitiktinis dalykas, kad susirinkimas įvyko sovietinio dirbtinio satelito iššovimo į erdvę išvakarėse. Jį atidarė Lkp centro komiteto sekretorius Niunka. LDAALR respublikinio komiteto pirmininkas Žiburkus aiškino tos organizacijos tikslus, pabrėždamas, kad dalyvavimas laisvanoriškose gynybos organizacijose „virto šaunia tarybinės liaudies tradicija". LDAALR organizacijos tikslas esąs auklėti savo narius sovietinio patriotizmo, „begalinio atsidavimo savo socialistinei tėvynei dvasia, pasiryžimu bet kuriuo metu stoti ginti tarybinės valstybės". Anot Žiburkaus, „draugijai yra pavesta atskleisti karinės technikos žinias" ir supažindinti liaudies mases su aviacija, kariniu jūros laivynu.

Carlos Maria Martin Diaz ir Olgos Nelidos Petkutės sutuoktuvės Aušros Vartų liet. par. bažnyčioje. Sutuoktuvių kūmais buvo: Petras Petkus ir Marija Žmuidinavičienė

BLOGAI ŠAUDO, SKLANDO GERAI

Blogai šaudo, sklando gerai, tik sklandytuvų trūksta.

Lietuvoje veikianti LDAALR draugija ypatingais pasisekimais pasigirti dar negali, kaip iš suvažiavimo pranešimų paaiškėjo. Draugija, tiesa, priskaito tūkstančius narių ir turi šaudymo, radijo technikų, aviacijos ir jūrų klubus, tačiau žiburkus nusiskundė, kad „mūsų respublikos šaulių techniniai rezultatai kol kas dar yra žemi". Pranešėjas plačiai dėstė, kaip apmokyti gyventojus apsisaugoti atominio puolimo atveju. Jei ruošiamasi tokiam atvejui, matyt skaitomasi su tuo, kad jis gali įvykti.

Vystant atskiras sporto šakas, kurios karo metu galėtų būti naudingos, draugijos motociklininkai dalyvavo eilėje varžybų, sklandytojai išplėtė savo veikimą ir ypač pasižymėjusi Kauno sklandymo stotis. Kauno Politechnikos instituto sklandymo sekcija, padedama instituto direktoriaus Baršausko, „pastatė draugų Oškinio, Kuzmickio, Karvelio konstrukcijų visą eilę sklandytuvų". Ypatingai gerai dirbąs daugiau kaip 25 metus užsiiminėjąs sklandymo sportu Oškinis. Jis tame suvažiavime papasakojo apie Kauno sklandytojų pasisekimus. Jie esą gerai pasiruošę, „bet dėl aukštajam pilotažui skirtų sklandytuvų nebuvimo jie negali toliau kelti savo meistriškumo". Dėl ko Kauno sklandytojams neduodama aukštojo pilotažo sklandytuvų, iš suvažiavimo pranešimo nepaaiškėjo. Sovietai, galbūt, bijo, kad Lietuvos sklandytojai, pasigavę aukštojo pilotažo sklandytuvą ir gerą vėjo srovę, nesusigundytų skersai Baltijos jūrą nuskristi į Švediją...

Moko ir kaip nusileisti pašariutais

Draugija užsiiminėja ir parašiutiniu „sportu". Jis jaunimo tarpe įgijęs net didelį populiarumą. Tik parašiutizmui vystytis trukdą tai, kad nėra pakankamai parašiutinių bokštų pratimams atlikti.

Kauno deputatai skundžiasi krautuvėmis ir valgyklomis

(Elta) Neseniai Kaune įvyko Kauno miesto deputatų tarybos sesija, kurioje buvo kalbama apie trūkumus prekybos ir visuomeninio maitinimo organizacijų darbe. Taja proga buvo pastebėta, kad Kauno miesto prekybos tinkle šiais metais būsią parduota prekių daugiau kaip už vieną milijardą rublių. (Turint galvoje, kad Kaune šiandien gyvena apie 200.000 gyventojų, gaunasi išvada, kad kiekvienam gyventojui 1957 metais būtų buvę galima nusipirkti prekių už apie 5.000 rublių. Bet yra tikra, kad Kauno prekybos tinkle prekių perkasi ne vien kauniečiai, bet ir plačios provincijos gyventojai, tad atskiram kauniečiui išeis žymiai mažiau).

„PASIGENDAMA NUOLATINĖS PAKLAUSOS PREKIŲ".

Kauno deputatų susirinkime atvirai pasisakyta, kad Kauno prekybos tinkle „kartais pasigendama nuolatinės paklausos prekių. Ypač nepatenkinamai aprūpinamos parduotuvės miesto pakraščiuose". Vyriausios mėsos žuvies prekybos valdybos Kauno bazė dažnai neaprūpinanti prekėmis parduotuves. Būną ir taip, kad mėsos kombinato šaldytuvai užversti kiauliena, tačiau parduotuvėse ji pasirodo retai, mažai esą krautuvėse ir dešrų. Nesą žiūrima nei kokybės, nei asortimento. Niekas nepasirūpinąs ir už tai, kad mėsos produktai į parduotuves būtų pristatyti iš ryto, o ne vakare.

„NEPAKENČIAMA PADĖTIS KAUNE SU DUONA"

Deputatai nusiskundė, kad kartais visai neatsižvelgiama į vartotojų pageidavimus. Visai nepakenčiama padėtis esanti Kaune su duona. Kauno duonos kombinatas, jei kartais gamina baltą duoną, tai negamina juodos ir atvirkščiai. Duonos asortimentas negausus, kokybė žema. O blogiausia esą tai, kad „nerodoma noro ją gerinti".

Su fabrikų valgyklomis irgi esą blogai. Jos neturinčios tinkamų patalpų. Nemaža įmonių, esą, stato naujus cechus, administracinius pastatus, o valgyklų statybai lėšų neranda.

Į parduotuves ar valgyklas įėjęs žmogus esąs sutinkamas nedraugiškai. Jam atsveriama kąsneliu mažiau, o paimama pusrubliu daugiau.

Nekultūringai esą aptarnaujamos ypač kai kurių įmonių darbininkų valgyklos ir krautuvės. Trūkumus žmonės nortėų užrašyti skundų ir pageidavimų knygoje, bet tai esą neįmanoma, nes ji saugoma devyniais užraktais. Visi tie nenormalumai, esą, kartojasi metai iš metų.

* * *

40 m. nuo Ukrainos nepriklausomybės paskelbimo

Ukrainiečių tauta turi apie 45 milijonus gyventojų. Jos santykiai su Lietuva istorijos bėgyje visada buvo draugiški ir malonūs. Ukrainiečiai ypač gerai atsiliepia apie Lietuvą, kai jos ribos siekė nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų. Šiuo laikotarpiu Ukraina apie 200 metų buvo Lietuvos kunigaikščių valdoma. Ukrainai šį valdymo laikotarpį vadina didelės tolerancijos, laisvės ir sumanios administracijos laikotarpiu. Vėliau del nelaimingos Liublino unijos su lenkais Lietuvos ir Ukrainos nuoširdūs santykiai nutrūko.

1917 m. Rusijoje nuvertus caro valdžią ir išrinkus demokratinę Kerenskio vyriausybę, ukrainiečių tauta pareikalavo iš tuometinės rusų valdžios pripažinti jos nepriklausomybę, bet toji deisė tai padaryti. Tuomet ukrainiečiai sukilo prieš didžiarusius ir 1917 m. lapkričio 7 d. Kijeve paskelbė Ukrainos nepriklausomybę, bet tuo neilgai tekę džiaugtis. Įvyko Rusijos bolševikinis perversmas ir valdžią užgrobė komunistai. Taktiniais sumetimais pradžioje jie pripažino Ukrainai nepirklausomybę, bet vėliau raudonoji armija puolė jaunąją ir dar silpną Ukrainos valstybę, kuri narsiai 3 metus gynė savo laisvę, bet vėliau turėjo nusileisti žymiai gausesniam priešui. Ukrainos vyriausybė buvo priversta pasitraukti į užsienį, į tremtį, kur tęsia toliau kovą už savo krašto laisvę. Krašte likę ukrainų patriotai daug kartų sukilo prieš rusų komunistinį imperializmą, bet laisvės atgauti nepavyko ir iki šiai dienai neša komunistinį vergovės jungą, kartu su kitomis pavergtomis Europos tautomis ir laukia patogaus momento išsilaisvinti iš tautų kalėjimo — komunizmo.

1957 m lapkričio 9 d. Bs. Aires centre Av. de Mayo 1140, Hotel „Castelar" puošnioje svetainėje buvo paminėta 40 metų sukaktis nuo Ukrainos nepriklausomybės paskelbimo. Prie gražiai papuoštų stalų buvo sukviesti draugiškų tautų ir vietinės spaudos atstovai. Lietuvių vardu buvo perduoti ukrainams linkėjimai ir solidarumas bendroj kovoj prieš tą patį priešą. Lietuvius atstovavo Arg. L. B-nės vice-pirm. inž. L. Stašatis ir Arg. Liet. Balso leidėjas p. Pr. Ožinskas.

Lietuviškos Mokyklos Metraštis

A. L. Mokytojų S-gos Centro Valdyba yra nutarusi surinkti medžiagą ir šleisti metraštį, kuris apims nuo 1945 m. tremties švietimo laikotarpį iki dabar. Redakcinė komisija bus sudaryta iš Europos, Canados ir Amerikos atstovų.

Metraščio viena dalis bus skirta švietimo laikotarpiui Vakarų Europoje iki masinės emigracijos, o kita dalis — dabar veikiančioms lituanistikos mokykloms visame laisvajame pasaulyje. Metraštis kalbės ateities istorikui apie tų mokyklų įnašą tremtinių jaunosios kartos švietimui ir lietuvybės išlaikymui.

Mokytojų S-gos Centro valdyba kreipiasi į visus mokytojus, kūrusius minėtas mokyklas, jose dirbusius ir dabar dirbančius, prašydama siųsti metraščiui medžiagą ir charakteringas nuotraukas. Apie dabar veikiančias mokyklas Vokietijoje, lituanistikos mokyklas Australijoje ir visame Amerikos žemyne pageidaujama, kad siunčiamoje medžiagoje tarp kitų dalykų būtų paliesti ir šie klausimai: 1. Mokyklos vieta ir adresas. 2. Pradžios ar aukštesnioji. 3. Šeštadieninė ar kasdieninė. 4. Dėstomieji dalykai. 5. Mokyklos personalas. 6. Mokinių skaičius: dabar ir perėjusių mokyklą. 7. Ryškesnieji mokyklos momentai ir nuotraukos.

Metraščiui medžiagą prašoma siųsti iki 1958 m. kovo 1 dienos šiuo adresu: B. Beleškienė, 6921 So. Claremont Ave., Chicago 36, Illinois.

A. L. M. S-gos Centro V-ba

39-jų Lietuvių Skautų Sąjungos metinių proga Seses ir Brolius, nešančius ryžtingai trispalvę visame laisvame pasaulyje, sveikina ir ištvermės linki gražiame skautavimo kelyje

PLSS TARYBOS PIRMIJA
LS SESERIJOS IR BROLIJOS
VADIJOS

A. ✝ A.

MŪSŲ MIRUSIEJI

▪ **A. A. Baltramiejaus Gudelevičiaus 30 metų mirties sukaktį minint, Aušros Vartų liet. parapijos bažnyčioje gruodžio 7 d. 9 val. bus laikomos iškilmingos šv. Mišios.**

Gimines ir pažįstamus kviečia pamaldose dalyvauti

Pijus Gudelevičius

A. a. Baltramiejus Gudelevičius ilgus metus būdamas Krosnos valsčiaus sekretorium ir viršaičiu daugelui lietuvių gelbėjo išsisukti iš rusų caro kariuomenės. Be to, jis dirbdamas atsakingoj vietoj daug prisidėjo savo įtaka ir asmeniškomis lėšomis prie Krosnos bažnyčios statymo darbų.

— — —

▪ **Motiejų Šulnį, Oną Babickaitę-Šulnienę, Pranciškų Jotautą ir Jotautų šeimos mirusius prisimenant** Aušros Vartų šventovėje lapkričio 24 d. 18 val. bus laikomos iškilmingos šv. Mišios

Gimines ir pažįstamus į pamaldas kviečia **Domicelė, Kazimieras ir Juozas Šulniai**

▪ **Teofilė Klimavičiūtė-Kazlauskienė** mirė lapkr. 15 d. ir sekančią dieną palaidota Cchacarita kapuose. Velionė buvo gimusi Zalipkų k., Krokialaukio par., Alytaus aps. Į Argentiną atvyko prieš 27 m.

▪ **Vincas Mykolaitis** mirė lapkričio 14 d. Villa Çaraza. Palaidotas Sarandi kapuose. Liko giliai liūdinti žmona.

▪ **Simonas Markauskas** mirė lapkričio 15 d. Sekančią dieną su religiniėm apeigom buvo palaidotas Sarandi kapuose. Liko liūdinti žmona, duktė ir mažametis sūnus. Plačiau sekančiame „Laiko" nr.

▪ **Albinas Trašauskas** mirė lapkr. 9 d. savo namuose Munro. Sekančią dieną su religinėmis apeigomis palaidotas vietos rajono kapuose.

▪ **Alfonsas Žalnierius** sunkiai serga ir yra paguldytas Fiorito ligoninėje, I aukštas, lova 45.

Viešpats tesuteikia mirusiems amžiną ramybę.

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS
Tel. 415591
Adr.: Rambla, Rep. de Chile 1606, Montevideo.

ČIUŽINIŲ IR UŽUOLAIDŲ DIRBTUVĖ-PARDUOTUVĖ

Parduodam medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės.

Kainos prieinamos

Įpėdin. Antano Šalčiūno
Juan B. Alberdi 925-31.
T. E. 60-2784.

ELEKTRICISTAS

• **PRECYZINĖ ELEKTROS TECHNIKA**

REMONTUOJAMA:

• **ŠALDYTUVAI - HELADEROS,**
• **RAŠOMOSIOS,**
• **SKAIČIUOJAMOSIOS MAŠINOS ir**
• **VENTILIATORIAI.**

Mėnesinis mokestis

DARBAS GARANTUOJAMAS

B. ASAKA

Dirbtuvė-taller: MEXICO 766 — **Butas:** MEXICO 950

T. E. 38 - 2950

Casa MUSKETAS

Parduoda

PLOKŠTELES, PIANINUS, AKORDEONUS, BANDEONUS TELEVISIOS APARATUS

IŠNUOMUOJAMA PIJANINUS

T. E. 50 - 5948 **Sanabria 2790-92**

• **OPTIKAS V. RASIŪNAS:** Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13 — 17 val. ir sekm. 13 — 16 val.

* **MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ**
Sav. Mikelionis Cosquin 5565, Villa Lugano.

Prievartos darbai turi būti sustabdyti, tremtiniai grąžinami — PET Semo reikalavimai

(Elta) Kaip jau pranešta, Pavergtųjų Europos Tautų seimas savo ketvirtoje sesijoje svarstė ir prievartos darbų komunistiniuose kraštuose klausimą. Raportą tuo klausimu patiekė Dr. A. Trimakas. Buvo priimta rezoliucija, kurioje t. k. pabrėžiamas faktas, kad kai kuriuose komunistiniuose kraštuose prievartos darbų stovyklos netik kad nepanaikintos, bet dar ir tos atidaromos, kurios jau buvo uždarytos. Fiziniai palaužti asmenys, paleidžiami iš priverstinio darbo stovyklų, nesusilaukia nei tinkamo darbo, nei pragyvenimo sąlygų, jiems net neleidžiama apsigyventi didesniuose miestuose, kur galėtų rasti darbo. Nepaisoma laisvė pasirinkti ir keisti darbą. Rezoliucijoje nurodoma į tai, kad komunistiniai režimai pažeidžia pagrindines žmogaus teises ir eksploatuoja darbo žmones, sulaužant tarptautinius įsipareigojimus ir konvenciją, draudžiančią prievartos darbą. Konvenciją yra pasirašiusi ir Sov. Sąjunga. Rezoliucija reikalauja uždaryti prievartos darbo stovyklas ir sustabdyti visus prievartos darbus, panaikinti visus potvarkius, tvarkančius ar pateisinančius prievartos darbus, paliuosuoti iš prievartos darbo stovyklų visus politinius kalinius ir juos grąžinti į kilmės vietą, įgyvendinti Tarptautinės darbo konferencijos 40-sios sesijos rezoliuciją, nukreiptą prieš prievartos darbą.

Kitoje rezoliucijoje PET atkreipia laisvojo pasaulio dėmesį į tai, kad Lietuvoje ir kituose pavergtuose kraštuose neleidžiama veikti tikroms profesinėms sąjungoms ir mindžiojamos pagrindinės darbo žmonių teisės. Kreipiamasi į Jungtines Tautas ir Tarptautinę darbo organizaciją, kad darytų žygių atkurti tuose kraštuose profesinių sąjungų teises ir laisvę.

NELAIMINGAS JŪRININKAS

Neseniai sudužo į pakrančių uolas vienas nedidelis vokiečių prekinis laivas. Keturiolika įgulos narių skubiai turėjo apleisti skęstantį laivą ir išsigelbėjo laimingai pasiekdami krantą. Išsigelbėjusių tarpe buvo vienas jūrininkas, — Karl Hemburdt, — kuris laike septynių kelionių turėjo septynias avarijas, iš kurių vis laimingai išsigelbėjo. Tačiau po paskutinio sudužimo pasakė — gana! „Daugiau žemės nepaliksiu, nes negalima ilgiau žaisti su likimu".

RŪKORIAI MIRŠTA GREIČIAU

JAV medikų draugija kovai su vėžio liga paskelbė savo tyrinėjimo davinius, kuriuose sako, kad rūkantieji žymiai dažniau suserga vėžio liga. Be to, stiprus cigarečių rūkymas sutrumpina žmogaus gyvenima 7 — 8 metais. Stipriai cigaretes rūkančių mirė 64 kartus nuo vėžio daugiau nei nerūkančių. Taip pat rūkantieji turi 70 proc. daugiau rizikos, kad juos staiga ištiks širdies smūgis. Ta pati komisija nustatė, kad iš visų rūkymo priemonių mažiausiai kenskimngos sveikatai yra pypkės.

PRAŠO PAGALBOS PAVERGTIESIEMS

The Christopher News Notes paskutinėje savo laidoje atkreipia dėmesį, kad 900 milijonų žmonių yra pavergti komunistinės priespaudos. Tai skaičius sudaras daugiau negu trečdalį visų pasaulio gyventojų. Jie gyvena šešiolikoje valstybių ir būtent — Albanijoje, Bulgarijoje, Čekoslovakijoje, Rytų Vokietijoje, Estijoje, Vengrijoje, Latvijoje, Lietuvoje, Šiaurės Korėoje, Šiaurės Vietnam, Lenkijoje, Rumunijoje, Rusijoje ir Jugoslavijoje.

Tas beveik bilijonas žmonių per naktį pakeistų komunistinius valdovus, jei jiems būtų suteikta nors mažiausia galimybė pasirinkti savo valdžią.

KOMUNISTAI GRASINA NUŽUDYTI TROCKIO ŽMONĄ

J. A. V. Kongreso komisija pakvietė Trockio žmoną suteikti žinių apie komunistų veiklą J. A. Valstybėse. Tačiau pastaroji gavo slaptą įspėjimą, kad bus nužudyta, jei ką nors praneš apie komunistus.

Artimesnieji parengimai Lietuvių Susivienijime

lapkričio 24 d. rengiamas PIKNIKAS
QUILMES, PARKE DE CERVECEROS.

gruodžio 15 d. ASADAS.
Av. San Martin 3175, Lanus O.,

1958 m. sausio 5 d. PIKNIKAS
QUILMES, PARKE DE CERVECEROS.

Bilietus prašome įsigyti iš anksto pas A. L. Valdybos narius ir įgaliotus platintojus.

S. L. A. Valdyba

TEMPERLEY APYLINKĖS LIETUVIŲ ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA

BAIGDAMA MOKSLO METUS RENGIA

POBŪVĮ SU VERMUTU,

kuris įvyks š. m. lapkričio 23 d., šeštadienį, 19 val. p. p. Valantinavičių namuose, gatvė 10, kampas 11, Villa Sastre, Temperley. — Prašome visus skaitlingai dalyvauti.

Tėvų Komitetas

FARMACIA "NENISKIS"

ANTONIA NENISKIS de GUTIERREZ

FARMACEUTICA

AV. SAN MARTIN 740

BURZACO

(Pdo. Ate. Brown)

30 metrų nuo Av. Espora, priešais col. San Vicente stotį.

KALBA LIETUVIŠKAI.

FOTO "REPORTER" — JŪSŲ PATARNAVIMUI.

Jei norite turėti geriausias sužiedutuvių, vestuvių, gimtadienių ir kitų švenčių foto nuotraukas, kreipkitės į FOTO „REPORTER", kur fotografas -profesionalas yra pasiruošęs Jums greitai ir gerai patarnauti. Visi foto darbai atliekami savoje laboratorijoje.

L. KANČAUSKO,
FOTO „REPORTER"
c. Mendoza 2249, Avellaneda
(prieš liet. bažnyčią).

AUTOMOBILIŲ TAISYMO DIRBTUVĖ

ATLIEKAMA:

REGULIAVIMAS — REMONTAS — STABDŽIAI
RADIOTORIAI.

ELEKTRINIS VIRINIMAS IR TEKINIMAS (soldadura, autogena, electrica ir torneria)

Sav. MEŠKAUSKAS y CIA.

ESCALADA 2052 — T. E. 21 - 6541 — CAP. FEDERAL

(Altura Av. de Trabajo 5000)

MIKŠTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS

GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ MINKŠTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.

ATLIEKAMI ĮVAIRŪS STALIAUS DARBAI.

Savininkas

Jonas Janušis

COCHABAMBA 1811-17
Villa Scasso
T. E. 68 - 7208

ALBERTO E. TIMINSKAS

"COCHERIA"

AMBULANCIAS - SEPELIOS - CASAMIENTOS

Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro kelionės į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštynoms.

AV. PAVON 11070 — T. E. 243 - 5654 — Sucursal
Temperley — BALCARCE 510
F.C.N.G.R. — Lomas de Zamora

SIUNTINIAI LIETUVON IR ANAPUS

PIGIAUSIA SIŲSTI PER „ANAPUS"!

Tuojau rašyk. Reikalauk kainoraščių - informacijų:
„ANAPUS" Mail Order, Dr. Gr. Valančius,
17070 Ludlow St. Granada Hills, California — USA.
Siunčiame ir oro paštu per Stockholmą — Rygą.
Ypatingai pigiai ir greitai persiunčiame vaistus.

NUOSAVYBIŲ ADMINISTRAVIMAS

JUANA DAILYDĖ, vedėja

SANTIAGO DEL ESTERO 286, p. 4, e. 4; T. E. 37-6435

Perka ir parduoda neužimtus namus. — Suteikia paskolas pagal namų, žemės ir statybų garantijas nuo 3 iki 15 metų už 9%.

* **MOTERŲ GROŽIO SALIONAS IR KIRPYKLA „HENRY".** Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis, 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: **Leandro N. Alem, 818, Banfield.**

V. RAMANAUSKAS
RADIO TECHNIKAS
mokslus baigęs JAV-bėse.
Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.
POLA 289, Buenos Aires
T. E. 64 - 4154

TEXTIL BRAŽĖNAS
Lietuvių audimo fabrikas.
Tucuman 3718
Monte Chingolo — 4 de Junio

Jaunosios ir kūmos pasisiūkit suknias (ajuar) pas Profesorę ONĄ BALNAITYTĘ,
c. Manuel Esteves 1129, Dock Sud.
SINGER SISTEMA

* **„PENSION LITUANA", sav. Juozas Palšis:** Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. **Prie žavingo kalnų ežero. (Lago Embalse).** Lietuviški valgiai, **mandagus patarnavimas.**

* **„LIETUVA" Sav. V. Nalivaika.** Dėl informacijų kreiptis: **Turismo** Agencia, **Florida 165** (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33 - 9584.

* **ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO** lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimininkai.

* **KIRPYKLA "OLGA"** — Ilgaiaikis plaukų sušukavimas (karštas ir šaltas, atliekamas moderniškomis mašinomis ir naujais metodais. Priimama mokinės —
Olga Jasiulytė - Vitkauskienė, Wilde, Av. Gen. Cadorna 85.

Imprenta de "LAIKAS"
Mendoza 2230 * Avellaneda

Buenos Aires Avellaneda

AUŠROS VARTŲ LIET. PARAPIJA iškilmingai atšventė savo globėjos Aušros Vartų Gailestingosios Dievo Motinos šventę. Šventė buvo pradėta lapkričio 16 d., šeštadienį, vakare iškilmingomis pamaldomis par. bažnyčioje. Per pamaldas giedojo Aušros Vartų mokyklos mokinių choras, vad. kun. V. Šimanskiui. Po pamaldų Lietuvų Salėje buvo surengta įvairi meno programa, kurią išpildė vietinės ir kviestinės meno pajėgos bei Aušros Vartų mokyklos mokinių grupė. Liet. tautinius šokius atliko Jaunosios Birutietės.

Lapkričio 17 d., sekmadienį, Sumą laikė prelatas A. Schell, pavaduojąs dar vis sergantį Lomas de Zamora vyskupą F. Castellano, kurio sveikata pamažu gerėja. Per pamaldas pamokslą pasakė prel. A. Schell, iškeldamas didelę maldos reikšmę į Gailestingąją Dievo Motiną, kurios vaikais visi esame, nežiūrint kokios tautos bebūtumėm. Pamokslininkas taip pat prisiminė lietuvių svarbų įnašą į Marijos garbinimo kulto skleidimą svetimuose kraštuose, nes tai rodo ir ši Avellanedoje toli nuo Lietuvos pastatyta Marijos garbei šventovė. Todėl neveltui Lietuva yra vadinama Marijos žeme. Garbingasis pamokslininkas kvietė visus su pasitikėjimu melstis prie Marijos už Lietuvos greitesnį prisikėlimą iš po okupantų priespaudos. Šių iškilmingų šv. Mišių metu didelis skaičius asmenų priėmė Šv. Komuniją. Tai džiugus ir pažymėtinas reiškinys. Per pamaldas giedojo Šv. Cecilijos choras, vad. p. V. Rymavičiui.

Po pamaldų buvo surengtas svečiams priėmimas, kuriame dalyvavo prel. A. Schell, Avellanedos Intendentą atstovavęs Teš. Sr. Vignoni ir eilė lietuviškųjų vienetų atstovų ir kviestų svečių.

Iškilminga procesija įvyko 17 val. Šiais metais procesija buvo gausi organizaciniais vienetais ar jų padaliniais. Tautines vėliavas (argentinų ir lietuvių) nešė V. Lugano lietuvių jaunimo atstovai.

Prie vėliavų asistavo tautiniais rūbais pasipuošusios taip pat V. Lugano lietuvių kolonijos atstovės.

Procesija išsidėstė sekančia tvarka: Maldos Apaštalavimo vėliava su palydovais, Lujano Švč. M. Marijos vėliava su palydovais, Gyvojo Rožančiaus Brolijos vėliava su palydovėmis, Mot. ir Merg. „Birutės" draugija, asistuojant tautiniais rūbais pasipuošusioms jaunuolėms, toliau — Aušros Vartų Mokyklos mokiniai su mokytojomis ir vadovybe, po jų — šią mokyklą baigusių mokinių organizuota grupė. Bene daugiausiai stebėtojų dėmesį traukė „angeliukais" apsirengę mažieji Aušros Vartų mokyklos mokinukai. Po šiųjų buvo nešamas Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslas ir ėjo procesijos vadovas Aušros Vartų par. klebonas kun. J. Duoba. Procesijos pabaigoj ėjo Avell. Savivaldybės orkestras ir gausi tikinčiųjų minia, kuri pritariant orkestrui giedojo giesmes ir protarpiais kalbėjo rožančių. Procesija savo ilgiu išsitiesė net per tris kvadras.

Grįžus procesijai buvo atlaikytos vakarinės šv. Mišios ir suteiktas šventės dalyviams palaiminimas su Švč. Sakramentu Per pamaldas pamokslą pasakė žymus pamokslininkas R. P. Ramon Castro. Kalbėtojas iškėlė didelę tautų pagarbos reikšmę Dievo Motinai Marijai, kur išnyksta tautų vardai ir belieka tik viena šeima ir vienas vardas — žmonija.

Parapijos šventė praėjo su nemažu dvasiniu pakilimu ir įnešė tam tikro pakilimo ir atsinaujinimo.

Savivaldybės orkestro vedėjas daro žygių gauti instrumentuotas orkestrui Lietuvos Himno gaidas. Sekančiais metais jis tikisi jau galėsiąs išpildyti viešai mūsų himną su savo gausiu ir puikiu orkestru.

Linkėtina taip pat, kad kitais metais, V. Lugano lietuvių pavyzdžiu, įsitrauktų organizuotai į mūsų parapijos metinės šventės iškilmes ir kitos lietuviškos kolonijos su savo vėliavomis, tautinių šokių grupėmis, chorais ir t. t. Parapijos metinė šventė turi būti mūsų vieša Marijos garbinimo demonstracija, kur mes turėtume parodyti, kad neveltui **Šv. Tėvas ir kitų tautų katalikai Lietuvą laiko Marijos žeme.**

PROJEKTUOJAMA SURENGTI IŠKILMINGĄ 40-TIES METŲ NEPRIKLAUSOMYBĖS SUKAKTIES PAMINĖJIMĄ

Argentinos Lietuvių Organizacijų ir Spaudos Tarybos prezidiumas š. m. lapkričio mėn. 9 d buvo susirinkęs specialaus posėdžio, artėjančio 40-ties metų Nepriklausomybės paskelbimo minėjimui ir su tuo susijusiems klausimams svarstyti.

Šią šventę norima iškilmingiau atšvęsti negu iki šiol, pabrėžiant kad mūsų dvasia ir laisvės troškimas tebėra tokie pat ir jokie propagandiniai mūsų pavergėjų triukai neįstengs to siekimo užslopinti.

ALOST prezidiumas mano šį Nepriklausomybės minėjimo aktą pravesti vienoje iš centro salių. Tuo norima sudaryti galimybę, kad šiame akte galėtų dalyvauti daugiau svetimtaučių. Be to norima iškelti ir pabrėžti mūsų iki šiol sudėtas pastangas ir aukas netik atstatant mūsų nepriklausomybę, bet ir vaduojant kraštą iš raudonųjų okupacijos, kur mūsų sudėtos aukos įvairiuose soc. sluogsniuose — darbininkų, ūkininkų, moksleivių, tarnautojų, partizanų — yra didelės ir gausios.

Dėl to ALOST prezidiumas kreipiasi į visas lietuviškas organizacijas bei pavienius asmenis, prašydamas didžiausios paramos nuoširdaus vispusiško bendradarbiavimo šią šventę ruošiant.

40-ties metų sukakties iškilmingo minėjimo reikalu artimoje ateityje numatoma sušaukti visų organzacijų atstovų pasitarimą, kuriame bus aptartos visos šventės rengimo smulkmenos.

A.L.B-NĖS TARYBOS IR CENTRO VALDYBOS POSĖDIS

įvyko lapkričio 16 d. „Laiko" patalpose. Posėdyje dalyvavo: St. Mikelionis, Ig. Padvalskis, Vl. Cibavičius, J. Vedegys, L. Stašaitis, K. Norkus, M. Galeckas, K. Černiauskas, F. Vaitkevičius, Povilaitis, B. Platakis ir V. Stundžia.

Dienotvarkėje, be visos eilės aktualių klausimų, buvo svarstoma B-nės valdomųjų organų naujos rinkimų sistemos priėmimas, pagal kurią būtų suteikta galimybė balsavimuose dalyvauti Savišalpos organizacijoms ir tolimose Argentinos provincijose gyvenantiems lietuviams. Šiuo atveju rinkimai būtų pravesti korespondenciniu būdu. Visais šiais klausimais pasikeista mintimis ir sumanymais ir išrinkta komisija iš F. Vaitkevičiaus, K. Norkaus ir Vl. Cibavičiaus. Ši komisija įgaliota sueiti į kontaktą su L. Centru, Susivienijimu ir Berisso draugijomis, kurios taip pat norima įtraukti į patriotinį darbą ir bendrą lietuvišką veiklą. Posėdyje nutarta sekančiuosius Arg. Liet. Bendruomenės rinkimus pravesti pagal naująją rinkimų sistemą.

Sekantis posėdis tuo reikalu numatytas šaukti 1958 m. sausio mėn. 12 d. „Laiko" patalpose.

▪ **Kun. Mykolas Jukna, MIC,** lapkričio 19 atvyko iš JAV darbuotis Argentinos lietuvių tarpe.

AVELLANEDOS IR APYLINKIŲ LIETUVIŠKOJI ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA

Š. M. GRUODŽIO MĖN. 15 D. MOKSLO METŲ BAIGIMO PROGA RUOŠIA

IŠVYKĄ Į PARKĄ PEREYRA.

Programoje: Šeštadieninės Mokyklos mokslo baigimo aktas; Diplomų įteikimas; Laužinė programa ir kt.

Kviečiame tėvus ir visus tautiečius gausiai išvykoje dalyvauti.

Vykstama specialiais pulmanais, todėl prašoma iš anksto užsirašyti pas Seseles Kazimierietes.

SVARBUS PASITARIMAS

Š. m. gruodžio mėn. 7 dieną 19 val. šaukiamas ALOST atstovų pasitarimas, Argentinos Lietuvių Balso patalpose, Boedo 737, Capital.

40 METŲ VEYBINIO GYVENIMO SUKAKTIS

▪ **Kaz. Šimkevičiūtė** ir **Ign. Padvalskiai** lapkričio 11 d. atšventė savo 40 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Šios sukakties proga jubiliatai užsakė padėkos Mišias, kurios šventės dieną buvo atlaikytos Aušros Vartų liet parapijos bažnyčioje.

K. ir Ig. Padvalskiai išaugino gražią ir gausią šeimą, kurios nariai taip pat savo keliu buvo ir yra įsijungę į mūsų kolonijos kultūrinę ir patrijotinę veiklą. Padvalskių šeimos nuopelnai mūsų kolonijai yra labai dideli. Ignas Padvalskis, nežiūrint pragyventų gražių metų skaičiaus ir sveikatos stovio, aktyviai dalyvauja pirmuose mūsų tautinės veiklos postuose. Jis yra Arg. Liet. B-nės Centro Valdybos ilgametis pirmininkas, atstovauja Bendruomenę ALOST organe ir aktyviai dalyvauja lietuviškoj veikloj.

Sukakties progą K. ir Ig. Padvalskiams linkėtina dar daug gražių ir laimingų bendro gyvenimo metų ir našios darbuotės tėvynės Lietuvos ir Argentinos lietuvių kolonijos naudai.

KŪČIOS BE PLOTKELIŲ — NE KŪČIOS!

Pagal lietuviškus papročius švęsdami Kūčias, o taip pat įdėdami jas į sveikinimo laiškus su Kalėdų šventėmis savo artimiesiems, gyvenantiems kituose kraštuose, apsirūpinkite iš anksto plotkelėmis Aušros Vartų liet. parapijoje.

Darbo valandos: 8 — 12; 16 — 19 ir 20 — 21.

▪ **Misijonierius Tėvas J. Bružikas** keletą dienų pabuvojo Avellanedoje, kur patarnavo tikinčiųjų reikalams per Aušros Vartų par. metinę šventę. Lapkričio 18 d. išvyko atgal į Montevideo.

▪ **K. Čibiro-Verax** ilgokas straipsnis apie reikalą jungtis laisviems kraštams į bendrą kovą prieš Kremliaus diktatūrinį komunizmą buvo patalpintas lapkričio 20 d. Buenos Aires katalikiškam dienraštyje „El Pueblo".

▪ **Kun. Adolfas Klimanskis** lapkričio 20 d. išvyko į Čilį vykstantį Katalikiškų Profesinių Sąjungų kongresą. Jis vyksta kaip Argentinos delegacijos narys ir San Miguel regiono Kat. Profesinių S-gų reikalams patarėjas.

Antrasis Lotynų Amerikos Kat. Profesinių Sąjungų kongresas turi tiksią išstudijuoti darbininkų švietimo klausimus ir tarptautines darbininkų judėjimo kryptis ir tendencijas.

▪ **Jurgis Kučinskas,** buv. Lietuvos atstovas Argentinoje, lankėsi įvairiais reikalais Buenos Airėse. Ta proga aplankė ligoninėje gulinčią p. Kataliną Čekanauskienę, atliko įvairius kitus reikalus ir vėl išvyko į savo gyvenamą vietą, Las Harillas, Kordobos provincijoje.

▪ **Feliksas Stungevičius,** sutvarkęs įvairius reikalus Buenos Aires, išskrido atgal į Š. Ameriką.

▪ **Katalinai Čekanauskienei** rugsėjo 8 d. poliklinikoj „Avellaneda". buvo padaryta chirurginė operacija. Ligonė išgulėjusi dvi savaites po stropia Dr. Guarinioni priežiūra jau grįžo į savo namus.

▪ **Lapkričio mėn. 17 d. 10,30** val. Aušros Vartų liet. parapijos bažnyčioje buvo atlaikytos iškilmingos Šv. Mišios už a. a. Andrių Kurtinaitį, kuriose dalyvavo velionies šeima, giminės ir artimieji.

AUKOS RADIO VALANDĖLEI

Jonas Janušis $ 100,—
Bronius Bučinskas $ 20,—.
Už aukas nuoširdžiai dėkoja
Radio Valandėlės Vadovybė

PADĖKA

Paskutiniam „Laiko" nr., bendroj Sp. Klubo „Kovas" padėkoj, buvo išleista dėl korektūros klaidos sekantys sporto šventei vienokiu ar kitokiu būdu nusipelnę asmenys:

J. Petronis, talkininkavęs sportininkų parvežimui iš uosto ir jų išvežiojimui į nakvynę;

P. Vaitkevičius, ženklelių gaminimui aukojęs $ 100,—;

E. Siminskas, ženklelių gaminimui aukojęs $ 50,—;

Kun. Kaz. Černiauskas, įvairiais būdais daug prisidėjęs prie šventės rengimo ir jos geresnio pasisekimo.

Visiems šiems sporto rėmėjams ir talkininkams už paramą ir pagalbą nuoširdžiai dėkoja

Sp. Klubo „Kovas" Valdyba

LAIKAS

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL — Franqueo Pagado — Concesión Nº 4289 — Tarifa Reducida — Concesión Nº 4015

"EL TIEMPO" Semanario Lituano — Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 524296

Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As., T. E. 20-0027

Redaguoja: REDAKCINĖ KOMISIJA. — Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra; nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams $ 50.—, pusm. $ 27.—, vienas nr. $ 2.— Urugvajuje met. 6 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

X METAI — Nr. 203 — 21 DE NOVIEMBRE

LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

įvyks

LAPKRIČIO 24 D., SEKMADIENĮ, 12 VAL.

Aušros Vartų liet. parapijos sodelyje su atitinkamu paminėjimo aktu, menine programa ir pietumis-asado.

Bilietus prašoma įsigyti iš anksto, kurie gaunami pas Karių ir Kovotojų S-gos narius, „Laiko" adm. ir pas įgaliotus platintojus.

L. A. K. ir K. S. S-gos Valdyba

ROSARIO

▪ **Lapkričio 23 d. 12 val.** Bs. Aires Lietuvių Vaidintojų Būrelis atvyksta į Rosario, kuris tą patį vakarą 20 val. Jugoslavų Salėje, c. Mitre 3924, suvaidins dviejų aktų linksmą komediją „Ar nenori atjaunėti?" Atvyksta Būrelio vadovas ir režisierius Kvirinas Runimas, ponia ir sūnus akordeonistas Richardas; Ona Savickaitė, kuri vaidins Marės Žindulienės rolę; A. Brazaitis — Simo Žindulio rolę; V. Simutis — tarno Tado rolę ir Suzana Vanagaitė — tarnaitės rolę. Daktaro Kvailevičiaus rolę turi pats režisierius ir Būrelio vadovas. Per vakarą gros „Larry y su ritmo" orkestras, kuriam priklauso ir Mato Klimo sūnus gitaristas dainininkas Eduardas. Rosariečiai išsiilgę laukia svečių, kurie pajvairins pilką Rosario lietuvių kolonijos gyvenimą. Vakarą ruošia Rosario Lietuvių Bendruomenė.

Sekmadienį, lapkričio 24 d. po Sumos Lietuvių Parapijos sodelyje rengiamas asado svečių garbei.

▪ **Rosario Lietuvių Choras** repetuoja dainas keturiais balsais Vasario šešioliktosios šventei, kuri šiais metais bus minima vasario 15 d. „Asociacion Industriales Panaderos" salėje, c. Mendoza 529, netoli Monumento de la Bandera. Visa Rosaro lietuvių kolonija tikisi iškilmingai paminėti 40-tą Nepriklausomybės sukaktį.

▪ **Lapkričio 17 d.** Rosario lietuviai turėjo pamaldas kapucinų bažnyčioje, Villa Diego apylinkėje.

▪ **Misionierius Tėvas J. Bružikas,** SJ išvyko į Bs. Aires. Patalkininkavęs metinėje parapijos šventėje išvyko į Montevideo prie savo kasdieninių darbų. Paskutiniu laiku Misionieriaus sveikata kiek pagerėjus.

▪ **Lapkričio 5 d. Ona ir Jurgis Liutkevičiai** Rosario TT. Marijonams surengė puikias vaišes. Vaišėse dalyvavo misijonierius T. J. Bružikas, SJ, Ona ir Jonas Papečkiai bei dukrelė Nijolė; p p. Senuenai ir keletas kitų artimųjų. Liutkevičių sūnus Albertas uoliai dirba jaunimo tarpe. kiekvieną sekmadienį patarnauja lietuvių Mišioms, gražiai kalba lietuviškai.

▪ **Ponai Jasevičiai** atvykę iš Bs. Aires vieši Rosario. Geradariai rengiasi įtaisyti Lujan Dievo Motinos statulą Šv. Kazimiero lietuvių bažnyčioje.

▪ **Olgytei Tychioniuk** padaryta gerklės operacija. Gabi deklamatorė sveiksta savo tėvelių namuose.

▪ **Veronika Žirgulienė** paguldyta Rosario ligoninėje, naujai pastatytoje salėje, 3-čioje lovoje.

▪ **Mirtz Cardinaletti** lapkričio 15 d. atšventė gimtadienį. Jos tėveliai surengė gražias vaišes, kuriose dalyvavo Mirtos giminės ir artimieji. Pianistė, dirbančią su lietuvių jaunimu, pasveikino ir lietuvių kapelionas kun. A. Kleiva, MIC.

▪ **Ponai Zampai** iš Barrio Talleres nusipirko gražų automobilį. Maloni šeima mielai patarnauja Lietuvių Parapijai ir pasižymi vaišingumu.

TEMPERLEY

▪ **Argentinos Lietuvių B-nės Temperley Apylinkės valdyba** š. m. lapkričio mėn. 30 d. 21 val., kartu su lenkų klubo „Polonesa" valdyba,

RUOŠIA POBŪVĮ

lenkų klubo „Polonesa" patalpose, calle Hernandez 211, Lavallol (Altura: Antartida Argentina 2400, priešais fabriką Protto). Griež orkestras „Baltica" vad. p. V. Balčiūnui ir bus meniški pasirodymai, kuriuose dalyvaus lietuvių ir lenkų artistai.

Kviečia tautiečius skaitlingai dalyvauti **Apylinkės Valdyba**

PAJIEŠKOJIMAS

Pajieškoma **Pikelytė Darata** (vedusios pavardė nežinoma), duktė Aleksandro, gyvenusi Luokės miestely, Telšių apskr., į Argentiną išvyko 1926-7 m. Pajieško jos krikšto sūnus.

Pati pajieškomoji, arba apie ją žinantieji prašoma žinias suteikti „Laiko" administracijai.

Paminėta Latvijos nepriklausomybės 39 metų sukaktis

1957 m. lapkričio 16 d. puošniose „Centro Montañes" patalpose, c. Jorge Newbery 2818, Buenos Aires įvyko Latvijos 39 metų nepriklausomybė paskelbimo minėjimas.

Minėjimą pradėjo malda pastorius A. Liepinš. Paskaitą skaitė ispaniškai rašytojas T. Daugavs ir latviškai Dr. V. Elknitis.

Tremtyje bešvenčiančius savo nepriklausomybės paskelbimo garbingą sukaktį, šia proga sveikino gudų, kroatų, gruzinų, rusų (baltųjų), rumunų, lenkų, ukrainiečių, estų ir lietuvių tautų atstovai. Lietuvių B-nės Argentinoje vardu sveikino inž. L. Stašaitis. Minėjime iš lietuvių visuomenės pusės dar dalyvavo p-lė D. Valentinaitė ir generolas T. Daukantas.

„VYČIŲ" DRAUGIJA

ŠVĘSDAMA SAVO 11-KOS METŲ SUKAKTĮ RENGIA

IŠKILMINGĄ ŠOKIŲ VAKARĄ,

kuris įvyks š. m. lapkričio (noviembre) mėn. 23 d. 22 val. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda.

Šokiams gros orkestras "AMERICA",

vad. A. JARAMINAS.

Narius ir Draugijos Rėmėjus kviečia skaitlingai atsilankyti į iškilmingą 11-kos metų sukakties parengimą.

„Vyčių" Draugijos Valdyba